

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ**

ΣΕ Γ' ΕΛΑΣΣΟΝΑ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε δημόσια στις 3 Μαρτίου 2021, με την εξής σύνθεση: Ιωάννης Σαρμάς, Πρόεδρος, Κωνσταντίνος Κωστόπουλος, Αντιπρόεδρος, Σταμάτιος Πουλής, Ευφροσύνη Παπαθεοδώρου, Ασημίνα Σακελλαρίου, Γεωργία Παπαναγοπούλου, Νεκταρία Δουλιανάκη, Νικολέτα Ρένεση, Αικατερίνη Μποκόρου, Αντιγόνη Στίνη και Βασιλική Πέππα, Σύμβουλοι. Γραμματέας η Ελένη Αυγουστόγλου.

Γενικός Επίτροπος Επικρατείας: Αντώνιος Νικητάκης, Επίτροπος Επικρατείας, κωλυομένης της Γενικής Επιτρόπου της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο Χρυσούλας Καραμαδούκη.

Για να δικάσει την από 15.5.2019 (ΑΒΔ) αίτηση αναιρέσεως του του, κατοίκου εν ζωή (οδός), ο οποίος απεβίωσε και τη δίκη συνεχίζει, ως υπεισελθών στη δικονομική θέση αυτού, ο νόμιμος κληρονόμος του του, κάτοικος (οδός), και τους από 10.2.2021 (ΑΒΔ) πρόσθετους λόγους του συνεχίζοντας τη δίκη, ο οποίος παραστάθηκε διά της πληρεξούσιας δικηγόρου του (ΑΜ/ΔΣΑ).

Κατά του Ελληνικού Δημοσίου, νομίμως εκπροσωπούμενου από τον Υπουργό Οικονομικών, ο οποίος παραστάθηκε διά του Νομικού Συμβούλου του Κράτους Νικολάου Καραγιώργη.

Με την αίτηση αυτή και τους πρόσθετους λόγους επιδιώκεται η αναίρεση της/2019 απόφασης του VI Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Κατά τη συζήτηση που ακολούθησε το Δικαστήριο άκουσε:

Την πληρεξούσια δικηγόρο του συνεχίζοντας τη δίκη κληρονόμου του αποβιώσαντος αναιρεσειόντος, η οποία ζήτησε την παραδοχή της αίτησης αναιρέσεως.

Τον εκπρόσωπο του Ελληνικού Δημοσίου, ο οποίος ζήτησε την απόρριψη της αίτησης. Και

Τον Επίτροπο της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, ο οποίος ανέπτυξε την από 3.3.2021 έγγραφη γνώμη του και πρότεινε ομοίως την απόρριψή της.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το Δικαστήριο συνήλθε στις 27 Μαΐου 2022 σε τηλεδιάσκεψη με τη χρήση της επίσημης κρατικής πλατφόρμας e:Presence.gov.gr, σύμφωνα με το άρθρο 295 παρ. 2 του ν. 4700/2020, με παρόντες τους δικαστές που έλαβαν μέρος στη συζήτηση της υπόθεσης, εκτός από τους Συμβούλους Σταμάτιο Πουλή (ήδη Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο) και Ασημίνα Σακελλαρίου που είχαν κώλυμα (άρθρο 293 παρ. 3 του ν. 4700/2020).

**Άκουσε την εισήγηση της Συμβούλου Ευφροσύνης Παπαθεοδώρου και
Αφού σκέφθηκε κατά τον νόμο**

Αποφάσισε τα εξής:

1. Μετά τον θάνατο του αρχικώς αναιρεσειόντος στις 19.9.2019 (σχετ. το απόσπασμα της/...../23.9.2019 ληξιαρχικής πράξης θανάτου του Ληξιάρχου), ήτοι μετά την άσκηση της ένδικης αίτησης, η για τον λόγο αυτόν διακοπείσα δίκη νομίμως επαναλαμβάνεται (άρθρα 52 παρ. 1, 53 παρ. 1 και 2 και 54 παρ. 1 και 2 του ν. 4700/2020, Α΄ 127) από το τέκνο αυτού του, μοναδικό εξ αδιαθέτου κληρονόμο του (σχετ. το/31.10.2019 πιστοποιητικό εγγυτέρων συγγενών του Δήμου και το/2.12.2020 πιστοποιητικό της Γραμματέα του Ειρηνοδικείου περί μη δημοσίευσης διαθήκης), ο οποίος δήλωσε ότι συνεχίζει τη δίκη στο όνομά του (βλ. τη διαληφθείσα στο από 10.2.2021 δικόγραφο πρόσθετων λόγων, καθώς και στο από 4.3.2021 υπόμνημα σχετική δήλωσή του). Ο συνεχίζων τη δίκη αποδέχθηκε την περιελθούσα σε αυτόν κληρονομία με το ευεργέτημα της επ' ωφελεία απογραφής (σχετ. η/19.12.2019 έκθεση αποδοχής κληρονομίας ενώπιον του Ειρηνοδικείου).

2. Για την άσκηση της κρινόμενης αίτησης έχει καταβληθεί το νόμιμο παράβολο (βλ. το ηλεκτρονικό παράβολο της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων). Κατά τα λοιπά, η ένδικη αίτηση και οι πρόσθετοι λόγοι αυτής έχουν ασκηθεί νομότυπα και εμπρόθεσμα. Επομένως, είναι τυπικά δεκτοί και πρέπει να ερευνηθούν περαιτέρω.

3. Με την αναιρεσιβαλλόμενη/2019 απόφαση του VI Τμήματος έγινε εν μέρει δεκτή η από 10.2.2017 (ΑΒΔ/2017) έφεση του αρχικώς αναιρεσειόντος κατά της/2016 Πράξης του Β΄ Κλιμακίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, με την οποία καταλογίστηκε, υπό την ιδιότητά του ως Γενικός Διευθυντής του νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου με την επωνυμία «.....», με το ποσό των 10.553.536,15 ευρώ, το οποίο αντιστοιχεί σε ισόποσο έλλειμμα που προκλήθηκε στη διαχείριση του εν λόγω νομικού προσώπου κατά τις χρήσεις 1995-1998, περαιτέρω δε, μεταρρυθμίστηκε η ως άνω Πράξη και περιορίστηκε το συνολικό ποσό του καταλογισμού σε 1.819.953,05 ευρώ.

4. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι κατά την έννοια των διατάξεων του άρθρου 98 παρ. 1 του Συντάγματος, ερμηνευομένων σε συνδυασμό μεταξύ τους υπό το φως του σκοπού που υπηρετούν, ως δημόσιος υπόλογος νοείται όποιος χάριν δημόσιου σκοπού διαχειρίζεται δημόσιο χρήμα ή άλλη δημόσια περιουσία. Περιλαμβάνεται δε στην έννοια του δημόσιου χρήματος όχι μόνον αυτό που ως έσοδο προβλέπεται στον κρατικό προϋπολογισμό ή ως έξοδο προέρχεται από αυτόν, αλλά και κάθε χρηματικό διαθέσιμο με προέλευση από δημόσια πηγή ανεξάρτητα από τη νομική φύση του προσώπου που το διαχειρίζεται, ήτοι και το χρήμα νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου, αρκεί αυτό να έχει εν γένει δημόσια

προέλευση και να παρέχεται στο νομικό πρόσωπο για την εξυπηρέτηση σκοπού που υπάγεται στις αρμοδιότητες του δημόσιου φορέα που το διέθεσε. Εξάλλου, στην κατά τα ανωτέρω έννοια της διαχείρισης δεν περιλαμβάνεται μόνον η εκταμίευση του χρήματος από τον ταμιά, αλλά και κάθε απόφαση διάθεσης του χρήματος, η οποία δεσμεύει τον ταμιά, ήτοι και οι διαταγές που απευθύνονται σε αυτόν για καταβολή χρηματικού ποσού σε φερόμενους δικαιούχους και οι πριν από αυτές ενέργειες που γέννησαν τη σχετική υποχρέωση ή εκκαθάρισαν την εκτελεσθείσα δαπάνη. Οι κατά την ανωτέρω έννοια δημόσιοι υπόλογοι υποχρεούνται, ως ειδικώς προβλέπεται στον νόμο, σε δημόσια λογοδοσία για κάθε έλλειμμα που διαπιστώνεται στη δημόσια διαχείρισή τους, οι δε διαφορές που γεννώνται από αυτήν υπάγονται στη δικαιοδοσία του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ως διαφορές από τον έλεγχο των λογαριασμών (ΕλΣυν Ολ. 1385/2021).

5. Στον ν. 1351/1983 (Α' 56), στο άρθρο 3 παρ. 5, όπως η παράγραφος αυτή προστέθηκε με το άρθρο 63 του ν. 1566/1985 (Α' 165), ορίζονται τα εξής: «Με αποφάσεις του αρμόδιου για τον αθλητισμό Υπουργού, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, συγκροτούνται επιτροπές στις οποίες ανατίθεται η οργάνωση και η διεξαγωγή αγώνων στη χώρα μας που έχουν παγκόσμια, πανευρωπαϊκή ή γενικά σημαντική για τη χώρα μας σημασία. Τα μέλη των επιτροπών αυτών, που μπορεί να αντικαθίστανται, οι αρμοδιότητες και τα ειδικότερα καθήκοντά τους καθώς και κάθε λεπτομέρεια αναγκαία καθορίζονται στη σχετική απόφαση διορισμού. (...)». Κατ' εξουσιοδότηση της ανωτέρω διάταξης εκδόθηκε η/28.2.1996 απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού (Β' ...), με την οποία συγκροτήθηκαν η Κεντρική Οργανωτική (Κ.Ο.Ε.) και η Εκτελεστική Επιτροπή για τη διεξαγωγή του Παγκοσμίου Πρωταθλήματος». Ακολούθως, με το άρθρο 4 του ν./1996 (Α' ...), με το οποίο αντικαταστάθηκε το άρθρο 86 του ν./1991 (Α' ...), ορίστηκαν τα ακόλουθα: «1. (...) η Κεντρική Οργανωτική και Εκτελεστική Επιτροπή για τη διεξαγωγή του Παγκοσμίου Πρωταθλήματος", που έχει συσταθεί με την υπ' αριθμ./.....1996 (ΦΕΚ Β') απόφαση του Υφυπουργού Πολιτισμού (...) αποτελούν νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, μη υπαγόμενα στο δημόσιο τομέα και λειτουργούν, από την ισχύ του νόμου αυτού, κατά τις διατάξεις του ιδιωτικού δικαίου. Με υπουργικές αποφάσεις καθορίζονται όλα τα θέματα που σχετίζονται με τον τρόπο συγκρότησης, οργάνωσης και λειτουργίας των Επιτροπών. (...) Ο έλεγχος των δαπανών των Επιτροπών αυτών διενεργείται από ορκωτούς λογιστές και από επιθεωρητές του Υπουργείου Οικονομικών. 2. Οι πιο πάνω Επιτροπές διαλύονται με απόφαση του Υφυπουργού Πολιτισμού. Από τη δημοσίευση της απόφασης αυτής στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, οι Επιτροπές υφίστανται αποκλειστικά για τις ανάγκες της εκκαθάρισης (...). Με κοινές αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών και του πιο πάνω αρμόδιου Υφυπουργού, διατίθεται η κινητή και ακίνητη περιουσία των Επιτροπών για κάλυψη αναγκών του Δημοσίου. (...)».

6. Από τις διατάξεις που παρατέθηκαν στην προηγούμενη σκέψη, σε συνδυασμό και με όσα έγιναν δεκτά στη σκέψη 4, συνάγονται τα ακόλουθα: Τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, τα οποία ιδρύονται από το Δημόσιο με αποκλειστικό σκοπό τη διαχείριση δημοσίων κονδυλίων για την εξυπηρέτηση του προβλεπόμενου στα άρθρα 3 παρ. 5 του ν. 1351/1983 και 4 του ν./1996 σκοπού δημοσίου συμφέροντος, και συγκεκριμένα για την οργάνωση και διεξαγωγή σημαντικών για τη χώρα αθλητικών διοργανώσεων, παρόλο που συνιστούν νομικά πρόσωπα με ξεχωριστή ταμειακή διαχείριση, η οποία διενεργείται σύμφωνα με τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας, εντούτοις βρίσκονται σε στενή σύνδεση και εξάρτηση από το Δημόσιο, το οποίο δεν παρέχει απλώς επιχορηγήσεις σε τρίτους ιδιωτικούς φορείς, αλλά δρα κατ' ουσία το ίδιο με τη μορφή νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου. Επομένως, διαθέτοντας δημοσίου πόρους στα εν λόγω, απολύτως ελεγχόμενα από αυτό, νομικά πρόσωπα, το Δημόσιο δεν αποσκοπεί στην αποξένωσή του από τους πόρους αυτούς, παρά μόνο στη διαχείρισή τους, για σύντομο χρονικό διάστημα, για την εξυπηρέτηση του προκαθορισμένου δημοσίου σκοπού, χωρίς τις αυστηρές δεσμεύσεις του δημοσίου λογιστικού. Κατά τούτο, η δημόσια περιουσία που διατίθεται στα εν λόγω νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου διατηρεί τον δημόσιο χαρακτήρα της. Επιπλέον, δημόσιο χαρακτήρα έχει και κάθε όφελος που περιέρχεται στον διαχειριστή από τη χρήση των ανωτέρω δημοσίων κονδυλίων, και ειδικότερα τα έσοδα που τυχόν πραγματοποιούνται από αυτόν, από την άσκηση επιχειρηματικής ή παραγωγικής δραστηριότητας, η οποία εξυπηρετεί το έργο που του έχει ανατεθεί. Ενόψει των ανωτέρω, τα μέλη της διοίκησης των νομικών αυτών προσώπων, εφόσον διαχειρίζονται δημόσια περιουσία, έχουν την ιδιότητα δημοσίου υπολόγου, ευθυνόμενοι για κάθε έλλειμμα που τυχόν διαπιστωθεί στη διαχείρισή τους.

7. Περαιτέρω, με την προαναφερόμενη/.....1996 απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού, με την οποία συγκροτήθηκαν η Κ.Ο.Ε. και η Εκτελεστική Επιτροπή για τη διεξαγωγή του Παγκοσμίου Πρωταθλήματος» ορίστηκε, ειδικότερα, μεταξύ άλλων, ότι η Κ.Ο.Ε. έχει ως έργο: «α. Την εκπόνηση Οργανωτικού Σχεδίου Δράσης με επακριβή καθορισμό της Στρατηγικής και της Τακτικής σχετικά με την καλύτερη διεξαγωγή του Παγκοσμίου Πρωταθλήματος β. Την εν γένει εποπτεία και έλεγχο του τρόπου υλοποίησης των αποφάσεων της Επιτροπής», η δε Εκτελεστική Επιτροπή έχει ως έργο: «α. Την ανάληψη της υλοποίησης των αποφάσεων της Κεντρικής Οργανωτικής Επιτροπής. (...) δ. Την επιμέλεια της γενικότερης προετοιμασίας του αθλητικού αυτού γεγονότος και τη λήψη οποιουδήποτε μέτρου κριθεί ότι θα συμβάλλει στην καλύτερη διεξαγωγή του, το οποίο όμως θα κινείται μέσα στα πλαίσια του συνολικού σχεδιασμού και θα έχει την έγκριση της Κεντρικής Οργανωτικής Επιτροπής». Εξάλλου, με την ίδια απόφαση ορίστηκαν τα ακόλουθα: «Στην Κεντρική Οργανωτική και στην Εκτελεστική Επιτροπή θα συμμετέχει επίσης ο Γενικός Δ/ντης της Διοργάνωσης, ο οποίος θα επιλεγεί με απόφαση της Κεντρικής

Οργανωτικής Επιτροπής. Το τεχνικό μέρος των αγώνων αναλαμβάνει να φέρει εις πέρας το Διοικητικό Συμβούλιο του ΣΕΓΑΣ. Οι οικονομικές υπηρεσίες του ΣΕΓΑΣ αναλαμβάνουν να καλύψουν εξ απόψεως λογιστικής παρακολούθησης κλπ το γεγονός αυτό. (...) Ο έλεγχος των πεπραγμένων θα γίνει από επιθεωρητές του Υπουργείου Οικονομικών (...) Ο συνολικός προϋπολογισμός της Οργάνωσης με κάθε λεπτομέρεια πρέπει να υποβληθεί προς έγκριση από την Εκτελεστική Επιτροπή στην Κεντρική Οργανωτική Επιτροπή και σύμφωνα με τους κανόνες της Οικονομικής Επιστήμης. Η Εκτελεστική Επιτροπή θα αναλάβει την ευθύνη ακριβούς υλοποίησης του προϋπολογισμού χωρίς καμία παρέκκλιση (...).

8. Ακολούθως, μετά τη θέσπιση της νεότερης διάταξης του άρθρου 4 του ν./1996, εκδόθηκε η/.....1996 απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού (Β'), με την οποία ανασυγκροτήθηκε η Κ.Ο.Ε. και επανακαθορίστηκαν οι αρμοδιότητές της ως ακολούθως: «Η Κ.Ο.Ε. έχει ως έργο: α) Την εκπόνηση Οργανωτικού Σχεδίου Δράσης με επακριβή καθορισμό της Στρατηγικής και της Τακτικής σχετικά με την καλύτερη διεξαγωγή του ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΠΡΩΤΑΘΛΗΜΑΤΟΣ β) Τη γενικότερη ευθύνη για την έγκριση και παρακολούθηση της υλοποίησης των αποφάσεων της Τεχνικής-Εκτελεστικής Επιτροπής του Πρωταθλήματος, που έχουν οικονομικό κόστος και που αναφέρονται στο Πρωτάθλημα. γ) Τη συνολική εποπτεία και τον έλεγχο του τρόπου υλοποίησης των αποφάσεών της και της εν γένει πορείας των θεμάτων του Πρωταθλήματος». Παράλληλα, η Εκτελεστική Επιτροπή μετονομάστηκε σε Τεχνική Εκτελεστική Επιτροπή Πρωταθλήματος (Τ.Ε.Ε.Π.), αποτελούμενη από τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου του Συνδέσμου Ελληνικών Γυμναστικών Αθλητικών Σωματείων (Σ.Ε.Γ.Α.Σ.), στην οποία ανατέθηκαν οι ακόλουθες αρμοδιότητες: «Η Εκπόνηση Σχεδίου Δράσης με επακριβή καθορισμό της τακτικής για την καλύτερη διεξαγωγή του ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΠΡΩΤΑΘΛΗΜΑΤΟΣ, σε ό,τι έχει σχέση με το αγωνιστικό και τεχνικό μέρος των αγώνων, και ειδικότερα: 1. (...) 5. Για οποιοδήποτε θέμα που σχετίζεται με τα ανωτέρω και έχει οικονομικό κόστος η Τ.Ε.Ε.Π. οφείλει να υποβάλλει σχετική πρόταση στην Κ.Ο.Ε.. Η πρόταση αυτή αξιολογείται από την Κ.Ο.Ε. τόσο ως προς την σκοπιμότητά της όσο και ως προς το οικονομικό μέρος και μετά την έγκρισή της από την Κ.Ο.Ε. παρακολουθείται για την επακριβή υλοποίησή της. (...) Το έργο της Τ.Ε.Ε.Π. θα διεκπεραιώνεται κυρίως από τους υπαλλήλους του ΣΕΓΑΣ. (...)». Πανομοιότυπες ρυθμίσεις περιλήφθηκαν και στη/.....1997 όμοια απόφαση (Β'), με την οποία τροποποιήθηκε η σύνθεση των Επιτροπών.

9. Μετά τη λήξη του Παγκοσμίου Πρωταθλήματος, και κατ' εφαρμογή του άρθρου 4 παρ. 2 του ν./1996, το εν λόγω νομικό πρόσωπο διαλύθηκε και τέθηκε σε εκκαθάριση με την/.....1997 απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού (Β').

10. Με την πληττόμενη απόφασή του, το δικάσαν Τμήμα δέχθηκε κατά την αναιρετικώς ανέλεγκτη κρίση του τα ακόλουθα: Κατόπιν διενέργειας

κατασταλτικού ελέγχου στη διαχείριση του νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου «Κεντρική Οργανωτική Επιτροπή για τη διεξαγωγή του Παγκοσμίου Πρωταθλήματος» κατά τις χρήσεις 1995 έως και 1998 (οι οποίες αντιμετωπίστηκαν ενιαία), το Β΄ Κλιμάκιο του Ελεγκτικού Συνεδρίου διαπίστωσε ότι η Κεντρική Οργανωτική Επιτροπή (Κ.Ο.Ε.), η οποία συγκροτήθηκε για την οργάνωση και διεξαγωγή της αντίστοιχης αθλητικής διοργάνωσης, κατ' εφαρμογή των άρθρων 3 παρ. 5 του ν. 1351/1983 και 86 του ν. .../1991, όπως το τελευταίο αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 4 του ν. .../1996, διαχειρίστηκε δημόσια κονδύλια, συνολικού ποσού 19.119.417.013 δραχμών (ήδη 56.109.807,8 ευρώ). Στη διαχείριση δε αυτή δημιουργήθηκε έλλειμμα, συνολικού ποσού 4.278.156.779 δραχμών (ήδη 12.555.118,9 ευρώ), λόγω παράβασης των όρων και προϋποθέσεων που καθορίστηκαν από τον νομοθέτη για τη χρηστή και νομότυπη διαχείριση των κονδυλίων αυτών. Για την αποκατάσταση του ως άνω ελλείμματος, το Κλιμάκιο, με την .../2016 Πράξη του, καταλόγισε το ποσό των 12.448.201,71 ευρώ υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου και εις βάρος των μελών της Κ.Ο.Ε. με βάση τη συμμετοχή τους στη λήψη των αποφάσεων που φέρεται ότι προκάλεσαν το έλλειμμα, καθώς και το ποσό των 10.553.536,15 ευρώ εις βάρος του Γενικού Διευθυντή αυτής και αρχικώς αναιρεσειόντος με βάση τις διαχειριστικές πράξεις στις οποίες φέρεται ότι προέβη ο ίδιος μονομερώς. Εξάλλου, ο αρχικώς αναιρεσειών είχε επιλεγεί στη θέση του Γενικού Διευθυντή της Διοργάνωσης με απόφαση της Κ.Ο.Ε., η οποία ελήφθη κατά την .../....1996 Συνεδρίαση, «(...) με την δέσμευση ότι σε συνεργασία με την ΕΕ θα συντάξει προϋπολογισμό στα πλαίσια της Οικονομικής Επιστήμης (...)

11. Η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση δέχθηκε σχετικώς ότι ναι μεν τα ακριβή καθήκοντα του Γενικού Διευθυντή, τα οποία άσκησε ο αρχικώς αναιρεσειών καθ' όλη τη λειτουργία της Κ.Ο.Ε. μέχρι τη λύση της, δεν καθορίστηκαν στις οικείες αποφάσεις, πλην, σε αυτά, με βάση τη θέση του, συμπεριλαμβάνονταν ο γενικός συντονισμός των επιμέρους διεθύνσεων, στις οποίες ήταν οργανωμένο το νομικό πρόσωπο, η ενημέρωση και συνεργασία με την Κ.Ο.Ε., στην οποία προβλεπόταν ρητά ότι μετέχει, καθώς και το δικαίωμα εκπροσώπησης του νομικού προσώπου προς τρίτους.

12. Περαιτέρω, με την πληττόμενη απόφαση έγινε δεκτό ότι κατά τη λειτουργία της Κ.Ο.Ε. ο αρχικώς αναιρεσειών άσκησε ουσιαστικά καθήκοντα οικονομικής διαχείρισης, αναγόμενα τόσο στην απόφαση διενέργειας όσο και στην υλοποίηση της εκτέλεσης δαπανών, αποτελούσε δε το κεντρικό πρόσωπο, το οποίο ήλεγχε την όλη οικονομική διαχείριση. Το Τμήμα ήχθη στην κρίση του αυτή στηριζόμενο στα εξής δεδομένα: α) την εκτέλεση εκ μέρους του παράλληλης προς την επίσημη εξωκαταστατική διαχείρισης μέσω της πραγματοποίησης πληθώρας δαπανών, χωρίς την παρεμβολή της Κ.Ο.Ε., β) την υπογραφή των παραστατικών (αποδείξεων, δελτίων παροχής υπηρεσιών, τιμολογίων) που είχαν εκδώσει οι αντισυμβαλλόμενοι της Κ.Ο.Ε. για την πληρωμή τους, η οποία ενείχε κατ' ουσία

την εντολή εξόφλησης των αντίστοιχων παραστατικών, την οποία και ανέλαβε να υλοποιήσει ακολούθως η αρμόδια οικονομική υπηρεσία, γ) την υπογραφή μισθοδοτικών καταστάσεων και πληθώρας άλλων οικονομικών εγγράφων, τα οποία κατά το περιεχόμενό τους ενείχαν εντολή πληρωμής των κατ' ιδίαν δαπανών, δ) τη σύνταξη και παρουσίαση στην Κ.Ο.Ε. του (αρχικού και αναμορφωμένου) προϋπολογισμού της Διοργάνωσης, ε) την παραδοχή του στη .../.....1997 Συνεδρίαση της Κ.Ο.Ε. (σελ.) ότι όλες οι συμβάσεις του προσωπικού του ελεγχόμενου νομικού προσώπου έληγαν στις Αυγούστου, πλην της δικής του (και του λογιστή), καθόσον έπρεπε να αποδώσει λογαριασμό της διαχείρισης του Παγκοσμίου Πρωταθλήματος και στ) το γεγονός ότι σε όλες τις συνεδριάσεις της Κ.Ο.Ε., στις οποίες ετίθεντο διαχειριστικά ζητήματα, ήταν το πρόσωπο που διευκρίνιζε, ως πλέον αρμόδιο, τα σχετικά θέματα.

13. Κατόπιν των ουσιαστικών παραδοχών που αναφέρονται στην προηγούμενη σκέψη, το δικάσαν Τμήμα δέχθηκε ότι ο αρχικώς αναιρεσείων, ο οποίος διαδραμάτισε κεντρικό ρόλο στην οικονομική διαχείριση της Κ.Ο.Ε., που χρηματοδοτήθηκε με δημόσιο χρήμα, έχει την ιδιότητα και τις ευθύνες de facto υπολόγου.

14. Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση κρίθηκε ότι δαπάνες συνολικού ποσού 161.560.950 δραχμών (ήδη 474.133,38 ευρώ) δεν συνιστούν έλλειμμα της ελεγχόμενης διαχείρισης και, ως εκ τούτου, ο καταλογισμός εις βάρος του αρχικώς αναιρεσείοντος πρέπει να ακυρωθεί κατά τα αντίστοιχα κεφάλαια.

15. Περαιτέρω, το δικάσαν Τμήμα, εκκινώντας από την παραδοχή ότι επί «τυπικού» ελλείμματος τυγχάνει εφαρμογής η συνταγματική αρχή της αναλογικότητας, έκρινε ότι δαπάνες συνολικού ποσού 2.814.407.492 δραχμών (ήδη 8.259.449,72 ευρώ) είναι μεν μη νόμιμες, ωστόσο, δοθέντος ότι οι αποδιδόμενες στον αρχικώς αναιρεσείοντα δημοσιονομικές παραβάσεις δεν προκάλεσαν αντίστοιχη ζημία εις βάρος του νομικού προσώπου, πρέπει, κατά τα βασίμως προβαλλόμενα με την ένδικη έφεση, να αρθεί, ως προς τα αντίστοιχα κεφάλαια, ο επιβληθείς εις βάρος του καταλογισμός, κατ' εφαρμογή της εν λόγω αρχής.

16. Ειδικότερα, το Τμήμα έκρινε ότι ο καταλογισμός του αρχικώς αναιρεσείοντος με τα σχετικά επιμέρους ποσά, ενόψει και του κυρωτικού, λόγω της φύσης των ελλειμμάτων, χαρακτήρα του καταλογισμού, δεν τελεί σε εύλογη σχέση αναλογίας προς τη βαρύτητα των αντίστοιχων δημοσιονομικών παραβάσεων και τις συνθήκες τέλεσής τους. Ήχθη δε στην κρίση του αυτή, αφού έλαβε, μεταξύ άλλων, υπόψη (α) το ποσό εκάστης των δαπανών σε σχέση με το σύνολο της ελεγχόμενης διαχείρισης, (β) το γεγονός ότι οι συγκεκριμένες δαπάνες δεν προκάλεσαν αντίστοιχου ύψους ζημία στο νομικό πρόσωπο, (γ) ότι στα στοιχεία του φακέλου βρέθηκαν όλα τα σχετικά παραστατικά στοιχεία (ιδιωτικά συμφωνητικά, τιμολόγια κ.λπ.) και δεν αμφισβητήθηκε από τους διενεργηθέντες ελέγχους η εκτέλεση των σχετικών δαπανών, (δ) την εν γένει δυσκολία, κατά τα

διδάγματα της κοινής πείρας, σχεδιασμού και προετοιμασίας ενός αθλητικού γεγονότος ανάλογου βεληνεκούς, η επιτυχής έκβαση του οποίου αποτελούσε πρόκριμα για την ανάληψη των Αγώνων και συνεκτιμώντας περαιτέρω (i) το ιδιαίτερα μεγάλο ποσό του καταλογισμού του αρχικώς αναιρεσειόντος, (ii) τη βαρύτητα των δημοσιονομικών παραβάσεων, στις οποίες αυτός υπέπεσε σε κάθε περίπτωση, σε σχέση και με τα αποδιδόμενα, ως εκ της ιδιότητάς του, καθήκοντα, (iii) την υπαιτιότητα του αρχικώς αναιρεσειόντος, η οποία, κατά την κρίση του Τμήματος, εξικνείτο μέχρι του βαθμού της ελαφράς αμέλειας, αφού τόσο ο ίδιος όσο και τα λοιπά μέλη της Κ.Ο.Ε. ενήργησαν με γνώμονα το δημόσιο συμφέρον και την ανάγκη διασφάλισης της ομαλής διεξαγωγής του Πρωταθλήματος, χωρίς να υποκρύπτεται κανενός είδους σκοπιμότητα να προσπορίσουν ίδια οικονομικά οφέλη και (iv) τις ειδικές συνθήκες δημιουργίας του ελλείμματος, ιδίως τη διεξαγωγή του Παγκοσμίου Πρωταθλήματος με τον ελάχιστο διαθέσιμο χρόνο (μόλις 2 έτη) που είχε η χώρα για την προετοιμασία του σε σχέση με τον συνήθη προβλεπόμενο για ανάλογα γεγονότα χρόνο των 5 ετών και το γεγονός ότι ενδεχόμενη μη επιτυχής διοργάνωσή του θα έθετε υπό διακινδύνευση τη διεκδίκηση της Ολυμπιάδας του

17. Ακολούθως, το δικάσαν Τμήμα έκρινε ότι δαπάνες, συνολικού ποσού 1.819.953,05 ευρώ, είναι επίσης μη νόμιμες, αλλά, σε αντίθεση με αυτές που αναφέρθηκαν στην προηγούμενη σκέψη, συνιστούν ισόποσο «ουσιαστικό» έλλειμμα στην οικεία διαχείριση. Συγκεκριμένα, το ποσό αυτό αντιστοιχεί στις ακόλουθες δαπάνες: **α)** Ποσού 34.190.000 δραχμών (ήδη 100.337,49 ευρώ), το οποίο αφορά στην καταβολή αμοιβής σε προσωπικό (γιατρούς, νοσηλευτές και διασώστες) του Εθνικού Κέντρου Άμεσης Βοήθειας (Ε.Κ.Α.Β.) που φέρεται ότι απασχολήθηκε κατά βάρδιες για τις ανάγκες του «.....». Το Τμήμα έκρινε ότι η εν λόγω δαπάνη δεν είναι νόμιμη, διότι καταβλήθηκε από τον αρχικώς αναιρεσειόντα παρά τη ρητή αρνητική απόφαση της Κ.Ο.Ε., ως αρμοδίου κατά νόμο οργάνου, ενώ εξάλλου από τα στοιχεία του φακέλου δεν αποδεικνύεται η παροχή των σχετικών υπηρεσιών. **β)** Ποσού 104.891.600 δραχμών (ήδη 307.825,67 ευρώ), το οποίο αφορά στην καταβολή αμοιβής στην εταιρεία «.....» για φερόμενη παροχή υπηρεσιών καθαριότητας. Το Τμήμα έκρινε ότι η εν λόγω δαπάνη δεν είναι νόμιμη, διότι δεν καλύπτεται από τις από1996 και1997 υπογραφείσες με την ως άνω εταιρεία συμβάσεις, διενεργήθηκε χωρίς έγκριση της Κ.Ο.Ε., κατόπιν εντολής αγνώστου οργάνου, ενώ από κανένα στοιχείο του φακέλου δεν βεβαιώνεται αρμοδίως η παροχή των σχετικών υπηρεσιών. **γ)** Ποσού 114.417.915 δραχμών (ήδη 335.782,58 ευρώ), το οποίο αφορά στην καταβολή (i) αμοιβής σε 45 υπαλλήλους του Σ.Ε.Γ.Α.Σ., (ii) αποζημίωσης για έξοδα κίνησης, σίτισης και παράστασης σε 27 υπαλλήλους του Σ.Ε.Γ.Α.Σ., εργαζομένους στις Ενώσεις Αθλητικών Σωματείων (Ε.Α.Σ.), που φέρεται ότι μετακινήθηκαν από στην και (iii) αμοιβής σε 33 υπαλλήλους του Σταδίου. Το Τμήμα έκρινε

ότι οι ανωτέρω δαπάνες δεν είναι νόμιμες, διότι η απασχόληση του προσωπικού και ο καθορισμός των αμοιβών και αποζημιώσεων δεν εγκρίθηκαν από την Κ.Ο.Ε., ως μόνου αρμοδίου κατά νόμο οργάνου, ούτε υπάρχουν στα στοιχεία του φακέλου τα απαιτούμενα κατά νόμο δικαιολογητικά, με τα οποία να πιστοποιείται τόσο η παροχή της εργασίας για την οποία καταβλήθηκε η σχετική αμοιβή, καθώς και το είδος και η διάρκεια αυτής, όσο και η διενέργεια των μετακινήσεων και δαπανών σίτισης, κατά περίπτωση. **δ)** Ποσού (i) 145.000.000 δραχμών, το οποίο αφορά στην καταβολή αποζημίωσης υπερωριακής απασχόλησης υπαλλήλων του Αθλητικού Κέντρου (.....) και (ii) 195.131.878 δραχμών, το οποίο αφορά στην καταβολή τακτικών αποδοχών και αποζημίωσης υπερωριακής απασχόλησης στο διοικητικό προσωπικό του, και συνολικά 340.131.878 δραχμών (ήδη 998.185,99 ευρώ). Το Τμήμα έκρινε ότι οι εν λόγω δαπάνες δεν είναι νόμιμες, διότι δεν υπάρχουν εγκριτικές αποφάσεις του (αποδέκτη των ποσών και εργοδότη των υπαλλήλων που φέρονται ότι εργάστηκαν υπερωριακά), αλλά ούτε και της Κ.Ο.Ε., από τις οποίες να προκύπτει η ανάγκη και η έκταση παροχής των σχετικών υπηρεσιών, ενώ εξάλλου δεν αποδεικνύεται ότι αυτές αντιστοιχούν σε πραγματικά παρασχεθείσες υπηρεσίες. **ε)** Ποσού 11.856.712 δραχμών (ήδη 34.795,92 ευρώ), το οποίο αφορά στην καταβολή αποζημίωσης απόλυσης σε μέλη των Επιτροπών του «.....». Το Τμήμα έκρινε ότι η εν λόγω δαπάνη δεν είναι νόμιμη, διότι καταβλήθηκε κατόπιν εικονικής καταγγελίας από τον αρχικώς αναιρεσείοντα, ο οποίος υπέγραψε ως εργοδότης τα σχετικά έγγραφα, των οικείων εργασιακών συμβάσεων, συμπεριλαμβανομένης και της δικής του, με αποτέλεσμα να λάβει και ο ίδιος αποζημίωση, ποσού 4.299.677 δραχμών (ήδη 12.618,27 ευρώ), κατά παράβαση της διάταξης του άρθρου 4 του ν./1996, η οποία όριζε ρητά ότι ουδεμία αποζημίωση οφείλεται στο κάθε είδους απασχολούμενο προσωπικό λόγω λήξης του έργου των Επιτροπών του «.....», οπότε λήγουν αυτοδικαίως και οι εργασιακές συμβάσεις. **στ)** Ποσού 8.407.660 δραχμών (ήδη 24.673,98 ευρώ), το οποίο αφορά στην καταβολή αμοιβής στον, υπάλληλο της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού (Γ.Γ.Α.), που είχε ορισθεί υπόλογος του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων με τη/.....1997 απόφαση του Υφυπουργού Αθλητισμού, καθώς και στην ομάδα με την οποία συνεργάστηκε, η οποία συγκροτείτο από τους, και Το Τμήμα έκρινε ότι η εν λόγω δαπάνη δεν είναι νόμιμη, διότι από κανένα στοιχείο του φακέλου δεν προκύπτει το παρασχεθέν από την ως άνω ομάδα έργο, ενώ, σε ό,τι αφορά, ειδικότερα, στον ανωτέρω υπάλληλο της Γ.Γ.Α., η εργασία που παρείχε περιλαμβανόταν στα υπηρεσιακά καθήκοντα της κύριας θέσης του και, ως εκ τούτου, δεν δικαιούνταν πρόσθετη αμοιβή. Και **ζ)** Ποσού 6.253.238 δραχμών (ήδη 18.351,39 ευρώ), το οποίο αφορά στην καταβολή αμοιβής συμβούλου, και συγκεκριμένα του καθηγητή Οικονομικών, επιφορτισμένου με τη διοργάνωση της τελετής έναρξης των αγώνων στο Στάδιο. Το Τμήμα έκρινε ότι η εν λόγω δαπάνη δεν είναι νόμιμη, διότι από κανένα στοιχείο του φακέλου

δεν προκύπτει ποιά ήταν πράγματι το έργο που παρείχε ο ανωτέρω σύμβουλος, καθώς και η αναγκαιότητα αυτού και, ως εκ τούτου, δεν αποδεικνύεται ότι αντιστοιχεί σε πραγματικά παρασχεθείσες υπηρεσίες.

18. Με την πληττόμενη απόφαση κρίθηκε ότι νομίμως καταλογίστηκε ο αρχικώς αναιρεσείων με τα ποσά που αντιστοιχούν στις ως άνω επιμέρους δαπάνες, καθόσον υπέγραψε τα σχετικά παραστατικά (τιμολόγια, αποδείξεις), που είχαν εκδώσει οι αντισυμβαλλόμενοι της Κ.Ο.Ε. για την πληρωμή τους, καθώς και τις οικείες καταστάσεις απασχόλησης προσωπικού (μισθοδοτικές) και εξόδων κίνησης, σίτισης και παράστασης, κατά περίπτωση.

19. Τέλος, με την αναιρεσιβαλλομένη έγινε δεκτό ότι, ανεξαρτήτως της συνταγματικότητας ή μη της νομιμοποιητικής διάταξης του άρθρου 45 του ν./2014, οι ως άνω αναφερόμενες στη σκέψη 17 δαπάνες δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της, καθόσον δεν πληρούνται οι τασσόμενες με την παράγραφο 1 αυτής προϋποθέσεις. Και τούτο, δεδομένου ότι, ελλείπει σχετικών αποφάσεων της Κ.Ο.Ε. ή/και βεβαιώσεων εκτέλεσης των αρμοδίων οργάνων, δεν αποδείχθηκε, κατά περίπτωση, ότι οι δαπάνες αυτές αντιστοιχούν σε πραγματικά παρασχεθείσες υπηρεσίες ή διενεργηθείσες μετακινήσεις ή/και ότι διενεργήθηκαν για τη κάλυψη αναγκών, σχετιζόμενων με την ομαλή λειτουργία των αγώνων. Συναφώς, ως προς την υπό στοιχ. ε' δαπάνη για την καταβολή αποζημίωσης απόλυσης σε μέλη των Επιτροπών του «.....» ειδικότερα, έγινε δεκτό ότι, ενόψει της ύπαρξης ρητής σχετικής απαγόρευσης στον νόμο, η δαπάνη αυτή δεν εξυπηρετούσε τους σκοπούς του Πρωταθλήματος.

20. Με τον πρώτο λόγο αναίρεσης προβάλλεται ότι, κατ' εσφαλμένη ερμηνεία και πλημμελή εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 45 του ν./2014, το δικάσαν Τμήμα δέχθηκε ότι είναι νόμιμος ο καταλογισμός του αρχικώς αναιρεσείοντος με το ποσό του 1.819.953,05 ευρώ και δεν εφήρμοσε την εν λόγω διάταξη, με την οποία νομιμοποιήθηκε, κατά τον ίδιο, το σύνολο των διενεργηθεισών δαπανών για τη διοργάνωση του «.....», ενώ, κατ' ορθή ερμηνεία και εφαρμογή της διάταξης αυτής, θα έπρεπε να κριθεί ότι συντρέχουν εν προκειμένω οι προϋποθέσεις για τη νομιμοποίηση των επίμαχων δαπανών και να αρθεί, συνακόλουθα, ο επίδικος καταλογισμός.

21. Στον ν./2014 (Α' ... - διόρθ. σφαλμ. Α' ...) και στο άρθρο 45, υπό τον τίτλο «Νομιμοποίηση δαπανών - Άρση καταλογισμών του Νομικού Προσώπου Ιδιωτικού Δικαίου με την επωνυμία «Κεντρική Οργανωτική και Εκτελεστική Επιτροπή για τη διεξαγωγή του Παγκόσμιου Πρωταθλήματος», ορίζονται τα εξής: «1. Οι δαπάνες που διενεργήθηκαν από το Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου με την επωνυμία «Κεντρική Οργανωτική και Εκτελεστική Επιτροπή για τη διεξαγωγή του Παγκόσμιου Πρωταθλήματος», το οποίο έχει συσταθεί με το άρθρο 4 του ν. .../1996 και με την υπ' αριθμ./.....1996 απόφαση του Υφυπουργού Πολιτισμού (Β' ...), θεωρούνται νόμιμες, εφόσον αυτές αφορούσαν άσκηση αρμοδιοτήτων που

εξυπηρετούσαν αποκλειστικά τη λειτουργία των αγώνων ακόμα και αν η υλοποίηση τους είχε ως αποτέλεσμα την υπέρβαση του προϋπολογισμού του νομικού προσώπου. Οι δαπάνες αυτές είναι ενδεικτικά όσες αφορούσαν έργα, εργασίες, προμήθειες, παροχή υπηρεσιών, μισθώματα, χρηματοδοτήσεις και παραχωρήσεις πάγιου εξοπλισμού σε νομικά πρόσωπα συμφερόντων του Ελληνικού Δημοσίου και ήδη έχουν καταβληθεί και έχει βεβαιωθεί από τις αρμόδιες επιτροπές και τα οικεία όργανα η εκτέλεση όλων των παραπάνω. 2. Καταλογισμοί οι οποίοι έγιναν και αφορούν δαπάνες της προηγούμενης παραγράφου, σε βάρος των μελών της Κεντρικής Οργανωτικής και Εκτελεστικής Επιτροπής για τη διεξαγωγή του Παγκόσμιου Πρωταθλήματος» και των υπαλλήλων των Υπηρεσιών Δημοσιονομικού Ελέγχου, εφόσον δεν έχουν εκτελεσθεί έως τη δημοσίευση του παρόντος δεν εκτελούνται και τυχόν βεβαιωθέντα ποσά διαγράφονται».

22. Με την ανωτέρω διάταξη του ν. .../2014 επιδιώκεται η άρση των συνεπειών για τους διαχειριστές της Κ.Ο.Ε. και της Εκτελεστικής Επιτροπής από πλημμέλειες που τυχόν εμφιλοχώρησαν στη διαχείρισή τους, στο πλαίσιο της διεξαγωγής του Παγκοσμίου Πρωταθλήματος Κλασσικού Αθλητισμού «.....». Ειδικότερα, προβλέπεται η νομιμοποίηση του συνόλου των τυχόν μη νόμιμων δαπανών της διαχείρισης του ως άνω ν.π.ι.δ. καθ' όλη τη διάρκεια λειτουργίας του, ανεξαρτήτως του αντικειμένου αυτών, αλλά και των ειδικότερων δημοσιονομικών πλημμελειών ή παραλείψεων κατά τη διενέργειά τους. Ωστόσο, τίθενται σχετικώς οι ακόλουθες προϋποθέσεις: α) οι δαπάνες αυτές να συνάπτονται με την άσκηση αρμοδιοτήτων, οι οποίες εξυπηρετούσαν αποκλειστικά τη λειτουργία των αγώνων του Παγκοσμίου Πρωταθλήματος, β) τα σχετικά ποσά να έχουν πράγματι καταβληθεί και γ) να έχει βεβαιωθεί από τις αρμόδιες επιτροπές και τα οικεία όργανα η εκτέλεση των σχετικών εργασιών, έργων, προμηθειών και υπηρεσιών.

23. Ενόψει των ανωτέρω, με τη διάταξη του άρθρου 45 του ν./2014, ερμηνευομένη σύμφωνα με τις συνταγματικές αρχές της δημοσιονομικής νομιμότητας και της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, αλλά και με τις ρυθμίσεις του άρθρου 98 του Συντάγματος, ο κοινός νομοθέτης, προκειμένου να αποτραπεί η κάλυψη ουσιαδών δημοσιονομικών πλημμελειών που εμφιλοχώρησαν κατά τη σχετική διαδικασία, προς διαφύλαξη, μεταξύ άλλων, και της πρακτικής αποτελεσματικότητας του καθιερουμένου με την ως άνω συνταγματική διάταξη κατασταλτικού ελέγχου από το Ελεγκτικό Συνέδριο (πρβλ. ΕλΣυν Ολ. 981/2016, 3406/2014), επέτρεψε τη νομιμοποίηση των διενεργηθεισών στο πλαίσιο του Παγκοσμίου Πρωταθλήματος «.....» δαπανών, μόνο εφόσον συντρέχουν σωρευτικά οι ως άνω ρητά διαγραφόμενες στη διάταξη αυτή προϋποθέσεις, οι οποίες συνάπτονται τόσο με τη λειτουργική, ως εκ της φύσεώς τους, σύνδεση των δαπανών με τους σκοπούς του συγκεκριμένου Πρωταθλήματος όσο και με την απόδειξη της εκτέλεσης των σχετικών εργασιών, έργων, προμηθειών και υπηρεσιών προς επίτευξη των σκοπών αυτών.

24. Το Δικαστήριο παρατηρεί ότι, όσον αφορά ειδικώς στην αναφερόμενη στη σκέψη 17 υπό στοιχ. ζ' δαπάνη για την καταβολή αμοιβής συμβούλου, ποσού 6.253.238 δραχμών (ήδη 18.351,39 ευρώ), η οποία κρίθηκε μη νόμιμη και μη νομιμοποιητέα, το δικάσαν Τμήμα με την προσβαλλόμενη απόφασή του (σκ. 48 αυτής) δέχθηκε κατά την αναιρετικώς ανέλεγκτη κρίση του τα ακόλουθα: «Όπως ο ίδιος ο λαβών υποστηρίζει σε υποβληθέν υπόμνημά του, ο κύριος λόγος συμμετοχής του στην Κ.Ο.Ε. ήταν να μεριμνήσει για την άρτια διεξαγωγή της τελετής έναρξης του παγκοσμίου πρωταθλήματος στίβου, η οποία αρχικά είχε προβλεφθεί να γίνει στο Στάδιο. Όταν, δε, αποφασίσθηκε 4 μήνες πριν την έναρξη των αγώνων να διοργανωθεί στο Στάδιο, το οποίο δεν διέθετε καμία απολύτως υποδομή για τηλεοπτική μετάδοση ενός τέτοιου γεγονότος, ανέλαβε μέσα σε ασφυκτικά χρονικά πλαίσια την κατάρτιση συμφωνιών με όλους τους συντελεστές της παράστασης, κατά τις υποδείξεις του, την επίβλεψη κατασκευής των προπυλαίων, την μεταφορά κάθε είδους υλικών και σύγχρονων μηχανημάτων ήχου από το εξωτερικό, την εξεύρεση χώρου για τις πρόβες της πολυπληθούς ορχήστρας, την μετάβαση στο εξωτερικό για διαπραγματεύσεις με ξένους καλλιτέχνες κ.α. ώστε να διασφαλισθεί η άρτια διεξαγωγή της τελετής έναρξης». Περαιτέρω, έγινε δεκτό ότι οι ισχυρισμοί αυτοί στηρίζονται στα στοιχεία του φακέλου, και συγκεκριμένα τόσο στη/.....1997 Συνεδρίαση της Κ.Ο.Ε., κατά την οποία αποφασίσθηκε ο ανωτέρω καθηγητής να αναλάβει την εισήγηση και παρακολούθηση των δαπανών της τελετής έναρξης των αγώνων, όσο και στα κάθε είδους παραστατικά που εκδόθηκαν από τους κατ' ιδίαν προμηθευτές, καθώς και στις σχετικές εγκρίσεις καταβολής των κατ' ιδίαν δαπανών που ο ίδιος εξέδωσε.

25. Το Δικαστήριο, κινούμενο στο πλαίσιο της αναιρετικής του δικαιοδοσίας, κρίνει, στηριζόμενο στα ως άνω γενόμενα δεκτά από την αναιρεσιβαλλόμενη πραγματικά περιστατικά, ότι αυτά στοιχειοθετούν τη νομική έννοια της παροχής εξειδικευμένου επιστημονικού έργου εκ μέρους του παρέχοντος αυτό συμβούλου, συναρτωμένου αναγκαίως προς την άρτια διεξαγωγή της τελετής έναρξης του Παγκοσμίου Πρωταθλήματος Στίβου.

26. Ενόψει αυτών, το δικάσαν Τμήμα, δεχόμενο ότι δεν συντρέχουν εν προκειμένω οι προϋποθέσεις εφαρμογής της διάταξης του άρθρου 45 του ν./2014, για τον λόγο ότι δεν αποδεικνύεται ότι η συγκεκριμένη δαπάνη αντιστοιχεί σε πραγματικά παρασχεθείσες υπηρεσίες, εσφαλμένα δεν υπήγαγε στην ως άνω νομιμοποιητική διάταξη τα ανελέγκτως κατ' αναίρεση γενόμενα δεκτά από το ίδιο πραγματικά περιστατικά.

27. Με βάση τα ανωτέρω, πρέπει, κατά μερική παραδοχή του σχετικώς προβαλλόμενου πρώτου λόγου αναίρεσης, να αναιρεθεί η προσβαλλόμενη απόφαση κατά το μέρος αυτό για εσφαλμένη εφαρμογή του νόμου.

28. Αντιθέτως, ως προς τις λοιπές δαπάνες που κρίθηκαν μη νόμιμες και μη νομιμοποιητέες από το δικάσαν Τμήμα, και ανεξαρτήτως της λειτουργικής

σύνδεσης αυτών ή μη με τους σκοπούς του νομικού προσώπου «.....», ορθώς έγινε δεκτό με την αναιρεσιβαλλομένη ότι δεν συντρέχουν εν προκειμένω οι προϋποθέσεις εφαρμογής της ως άνω νομιμοποιητικής διάταξης, καθόσον, σύμφωνα με τις ανέλεγκτες ουσιαστικές παραδοχές της (βλ. σκ. 19 της παρούσας), στα στοιχεία του φακέλου δεν περιλαμβάνονται βεβαιώσεις των αρμοδίων επιτροπών και των οικείων οργάνων σχετικά με την παροχή των υπηρεσιών και τη διενέργεια των μετακινήσεων, κατά περίπτωση. Επομένως, ο σχετικώς προβαλλόμενος πρώτος λόγος αναίρεσης πρέπει κατά τα μέρη αυτό να απορριφθεί.

29. Με τον δεύτερο λόγο αναίρεσης προβάλλεται ότι το δικάσαν Τμήμα, κατ' εσφαλμένη ερμηνεία και πλημμελή εφαρμογή του νόμου, έκρινε ότι ο αρχικώς αναιρεσείων βαρύνεται με υπαιτιότητα για τη δημιουργία του επίμαχου ελλείμματος. Ειδικότερα, κατά τα εκτιθέμενα στο δικόγραφο της ένδικης αίτησης, μετά τη συζήτηση επί της εφέσεως του αρχικώς αναιρεσειόντος ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου (.....2017) εκδόθηκε η/2018 απόφαση του Γ' Τριμελούς Εφετείου Κακουργημάτων, η οποία έχει ήδη καταστεί αμετάκλητη (σχετ. το/....2019 πιστοποιητικό του Εφετείου, σύμφωνα με το οποίο η εν λόγω απόφαση καταχωρήθηκε καθαρογραμμένη στο ειδικό βιβλίο στις 25.9.2018, ενώ μέχρι την προτεραία της έκδοσης της βεβαίωσης δεν έχουν ασκηθεί κατ' αυτής ένδικα μέσα). Με την απόφαση δε αυτή, ο αρχικώς αναιρεσειών απαλλάχθηκε του αδικήματος της απιστίας στην υπηρεσία εις βάρος του Ελληνικού Δημοσίου για όλες τις διαχειριστικές πράξεις, για τις οποίες είχε καταλογιστεί εις βάρος του το ποσό των 10.553.536,15 ευρώ με την/2016 Πράξη του Β' Κλιμακίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, η οποία και επικυρώθηκε με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση κατά το ποσό του 1.819.953,05 ευρώ. Συγκεκριμένα, σε σχέση με τις πράξεις, για τις οποίες είχε παραπεμφθεί να δικάσσει με το/2017 βούλευμα του Συμβουλίου Εφετών, δοθέντος ότι οι λοιπές πράξεις είχαν ήδη υποκύψει σε παραγραφή, στο σκεπτικό της ως άνω απόφασης αναφέρεται ότι από το γεγονός ότι ο αρχικώς αναιρεσειών, ως Γενικός Διευθυντής του «.....», ενήργησε εκτός της δοθείσας σε αυτόν εξουσιοδότησης, εκτελώντας, παράλληλα προς την επίσημη, και εξωκαταστατική διαχείριση, δεν συνάγεται ότι αυτός, πραγματοποιώντας τις σχετικές δαπάνες, ζημίωσε με βεβαιότητα το Δημόσιο. Και τούτο, αφού ουδόλως απεδείχθη ότι οι καταβολές των τακτικών, έκτακτων και υπερωριακών αμοιβών στο διοικητικό προσωπικό του ήταν εικονικές, όπως αναφέρεται στο κατηγορητήριο, ούτε ότι το προσωπικό δεν παρείχε καμία υπηρεσία στο πλαίσιο του Πρωταθλήματος, ούτε, όσον αφορά στη αμοιβή του ιατρικού και νοσηλευτικού προσωπικού και στις αμοιβές των εταιρειών, ότι αυτοί οι αμειβόμενοι δεν παρείχαν ανάλογης αξίας υπηρεσίες ή προϊόντα, ούτε τέλος ότι μεταξύ αυτού και των ως άνω αμειφθέντων υπήρχε κάποια ιδιαίτερη σχέση που να τους συνδέει, ώστε να προκύπτει με βεβαιότητα πρόθεσή του να ωφελήσει τρίτους. Κατά τον αρχικώς αναιρεσειόντα, ενόψει του

ότι συντρέχει ταυτόσημη αντικειμενική και υποκειμενική υπόσταση των πράξεων για τις οποίες αθώωθηκε αμετακλήτως από το ποινικό δικαστήριο και αυτών επί των οποίων ερείδεται ο καταλογισμός του, η κρίση του δικάσαντος Τμήματος περί της νομιμότητας του επίδικου καταλογισμού, κατόπιν απόρριψης του προβαλλομένου με την έφεσή του ισχυρισμού περί μη συνδρομής υπαιτιότητας στο πρόσωπό του για τη δημιουργία του επίμαχου ελλείμματος, στον βαθμό που θέτει εν αμφιβόλω το αμετάκλητο αθωωτικό αποτέλεσμα της ποινικής δίκης, προσβάλλει το τεκμήριο αθωότητάς του, κατά παράβαση του άρθρου 6 παρ. 2 της ΕΣΔΑ, και θα πρέπει, για τον λόγο αυτόν, η προσβαλλόμενη απόφαση να αναιρεθεί.

30. Στο άρθρο 6 παρ. 2 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, η οποία κυρώθηκε με το ν.δ. 53/1974 (Α' 256) και έχει, σύμφωνα με το άρθρο 28 παρ. 1 του ισχύοντος Συντάγματος, υπερνομοθετική ισχύ, ορίζεται: «Παν πρόσωπον κατηγορούμενον επί αδικήματι τεκμαίρεται ότι είναι αθών μέχρι της νομίμου αποδείξεως της ενοχής του».

31. Το τεκμήριο αθωότητας, ως εγγύηση της δίκαιης δίκης (αποφ. ΕΔΔΑ, *Καπετάνιος κ.λπ. κατά Ελλάδας*, 30.4.2015, παρ. 83), κατοχυρώνεται τόσο ως διαδικαστική εγγύηση του κατηγορουμένου στο πλαίσιο της ποινικής δίκης, η οποία αξιώνει να μην αντιμετωπίζεται ως ένοχος πριν από την ποινική του καταδίκη, αλλά και ως στοιχείο της προσωπικότητάς του (αποφ. ΕΔΔΑ, *Κώνστας κατά Ελλάδας*, 24.5.2011, παρ. 32), υπό την έννοια ότι η μη διακρίβωση της ποινικής του ευθύνης ή ακόμη περισσότερο η αθώωσή του με «τελική», δηλαδή αμετάκλητη, απόφαση, πρέπει να γίνονται σεβαστές σε κάθε μεταγενέστερη δικαστική διαδικασία, ποινική ή μη, η οποία είναι συναφής ή παρεπόμενη της κύριας ποινικής δίκης και αφορά σε ζητήματα που δεν σχετίζονται άμεσα με την ποινική του ευθύνη (ΕλΣυν Ολ. 1824, 271/2019, 124/2017). Συνεπώς, αιτιολογίες, συλλογισμοί ή εκφράσεις της μεταγενέστερης δικαστικής απόφασης, με τις οποίες τίθεται εν αμφιβόλω το αθωωτικό αποτέλεσμα, εφόσον αναφέρονται στην αντικειμενική και υποκειμενική υπόσταση του αδικήματος, για το οποίο δημοσιεύθηκε αμετάκλητη αθωωτική απόφαση ποινικού δικαστηρίου έστω και λόγω αμφιβολιών, παραβιάζουν το τεκμήριο αθωότητας (βλ. αποφ. ΕΔΔΑ, *Βασίλειος Σταυρόπουλος κατά Ελλάδας*, 27.9.2007, παρ. 35, *Καπετάνιος κ.λπ. κατά Ελλάδος*, 30.4.2015, παρ. 85, ΕλΣυν Ολ. 523, 348/2021, 271/2019, 124/2017, πρβλ. αποφ. ΔΕΕ, 20.3.2018, C-596/2016, *Enzo di Puma*, σκ. 42-44). Η έκφραση απλώς και μόνον υποψίας στην παρεπόμενη δίκη σχετικά με την ενοχή του αμετακλήτως αθωωθέντος παραβιάζει το άρθρο 6 παρ. 2 της ΕΣΔΑ (αποφ. ΕΔΔΑ, *Sekanina κατά Αυστρίας*, 25.8.1993, παρ. 30, *Yassar Hussain κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, 7.3.2006, παρ. 19, ΕλΣυν Ολ. 348/2021).

32. Στο άρθρο 115 του π.δ/τος 1225/1981 «Περί εκτελέσεως των περί Ελεγκτικού Συνεδρίου διατάξεων» (Α' 304), όπως ίσχυε κατά τον χρόνο

συζήτησης της υπόθεσης ενώπιον του Τμήματος που εξέδωσε την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση (19.5.2017), ορίζεται: «Η αίτησις αναιρέσεως ασκείται: α) Δια κακήν σύνθεσιν του δικάσαντος Τμήματος, β) Δια παράβασιν ουσιώδους τύπου της διαδικασίας και γ) Δι' εσφαλμένην ερμηνεία ή πλημμελή εφαρμογή του διέποντος την επίδικον υπόθεσιν Νόμου».

33. Στο άρθρο 5 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, όπως η παράγραφος 2 αυτού αντικαταστάθηκε από το άρθρο 17 του ν. 4446/2016 (Α' 240) και εφαρμόζεται αναλογικά στην ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου δίκη, σύμφωνα με το άρθρο 123 του ως άνω π.δ/τος 1225/1981 (Α' 304), ορίζεται: «1. (...) 2. Τα δικαστήρια (...) Δεσμεύονται, επίσης, από τις αμετάκλητες καταδικαστικές αποφάσεις των ποινικών δικαστηρίων ως προς την ενοχή του δράστη, από τις αμετάκλητες αθωωτικές αποφάσεις, καθώς και από τα αμετάκλητα αποφαινόμενα να μην γίνει η κατηγορία βουλεύματα, εκτός εάν η απαλλαγή στηρίχθηκε στην έλλειψη αντικειμενικών ή υποκειμενικών στοιχείων που δεν αποτελούν προϋπόθεση της διοικητικής παράβασης (...) 4. Το δικαστήριο λαμβάνει υπόψη το δεδικασμένο και αυτεπαγγέλτως εφόσον τούτο προκύπτει από τα στοιχεία της δικογραφίας».

34. Κατά την έννοια των ανωτέρω διατάξεων, που κατοχυρώνουν το τεκμήριο αθωότητας, η αμετάκλητη απόφαση του ποινικού δικαστηρίου, προκειμένου να είναι δεσμευτική για το Ελεγκτικό Συνέδριο, πρέπει να στηρίζεται σε επαρκή έρευνα και εκτίμηση σχετικά με την ουσία της υπόθεσης, δηλαδή την τέλεση ή μη της παράβασης (βλ. αποφ. ΕΔΔΑ, *Mihalache κατά Ρουμανίας*, 8.7.2019, Ευρ. Σύνθ., παρ. 97-98, πρβλ. αποφ. ΔΕΕ, 29.6.2016, Ευρ. Σύνθ., C-486/14, *Kossowski*, σκ. 42-54). Συνεπώς, αμετάκλητη ως εν προκειμένω απόφαση περί οριστικής παύσης της ποινικής δίωξης λόγω παραγραφής του ποινικού αδικήματος για το οποίο αυτή είχε ασκηθεί, δεν αποτελεί αμετάκλητη απόφαση με την οποία αθώθηκε, κατά την ως άνω έννοια, ο διωχθείς, δεδομένου ότι τέτοια απόφαση ερείδεται στην εξάλειψη του αξιόποινου της πράξης συνεπεία της παραγραφής, ήτοι της άπρακτης παρόδου της προθεσμίας εντός της οποίας μπορεί να ασκηθεί η ποινική αξίωση, και όχι σε εκτίμηση για τη διάπραξη ή μη του αδικήματος (ΣτΕ 1102/2018, 167-169/2017).

35. Υπό το φως των ανωτέρω, ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως, με τον οποίο ζητείται η εφαρμογή του τεκμηρίου αθωότητας στην επίδικη υπόθεση, ερείδεται επί εσφαλμένης εν μέρει προϋποθέσεως, καθόσον από τα εκτιθέμενα στο δικόγραφο της ένδικης αίτησης προκύπτει, μεταξύ άλλων, ότι αναφορικά με τις δαπάνες για τη διενέργεια των οποίων κρίθηκε νόμιμος ο επίδικος καταλογισμός από το δικάσαν Τμήμα, συνολικού ποσού 1.819.953,05 ευρώ, ο αρχικώς αναιρεσειών κηρύχθηκε αθώος από το ποινικό δικαστήριο, με το σκεπτικό που παρατέθηκε στη σκέψη 29 της παρούσας, για μέρος μόνο αυτών, ποσού μόλις 12.473,11 ευρώ, το οποίο συμπεριλαμβάνεται στο αναφερόμενο στη σκέψη 17 υπό στοιχ. δ' κονδύλιο για την καταβολή αποδοχών και αποζημίωσης υπερωριακής

απασχόλησης στο προσωπικό του , ενώ για τη διενέργεια των λοιπών δαπανών έπαυσε οριστικά η ποινική δίωξη λόγω παραγραφής. Επομένως, το Δικαστήριο, ακόμη και υπό την εκδοχή ότι θα μπορούσε να λάβει παραδεκτά υπόψη του στην κατ' αναίρεση δίκη την εν λόγω αθωωτική απόφαση, μολονότι δι' αυτής δεν προσάπτεται στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση νομική πλημμέλεια (βλ. σκ. 32), καθόσον δημοσιεύθηκε και κατέστη αμετάκλητη μετά τη συζήτηση της υπόθεσης στο δικάσαν Τμήμα (ΕλΣυν Ολ. 348/2021, 2118/2020, 1853/2019), δεν θα δεσμευόταν από αυτή ως προς τη διενέργεια των τελευταίων αυτών δαπανών, οι οποίες αντιπροσωπεύουν και το μεγαλύτερο μέρος του επίμαχου ελλείμματος, καθόσον ο αρχικώς αναιρεσείων απαλλάχθηκε από τη σχετική ποινική ευθύνη χωρίς να έχει προηγηθεί έρευνα και εκτίμηση της ουσίας της υπόθεσης. Ενόψει αυτών, ο δεύτερος λόγος αναίρεσης πρέπει, σε κάθε περίπτωση, να απορριφθεί ως αβάσιμος κατά το μέρος αυτό. Και ναι μεν, ως προς τις λοιπές δαπάνες για τη διενέργεια των οποίων ο αρχικώς αναιρεσείων κηρύχθηκε αθώος από το ποινικό δικαστήριο, ο ως άνω προβαλλόμενος λόγος, ανεξαρτήτως του χαρακτηρισμού του ως λόγου αναίρεσεως με το δικόγραφο της κρινόμενης αίτησης, θα μπορούσε καθ' ερμηνεία αυτού να εκτιμηθεί ως λόγος αίτησης αναθεώρησης, σύμφωνα με την απαίτηση σεβασμού του τεκμηρίου αθωότητας (βλ. ΕλΣυν Ολ. 523/2021, πρβλ. ΣτΕ 636/2021), αλλά και του δικαιώματος πλήρους και αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας που κατοχυρώνεται στο Σύνταγμα (άρθρο 20 παρ. 1) και την ΕΣΔΑ (άρθρο 6 παρ. 1). Ωστόσο, ενόψει ακριβώς του κατά τα ανωτέρω εξαιρετικά περιορισμένου, σε σχέση με το συνολικό έλλειμμα, εύρους των εν λόγω δαπανών, και προς εξυπηρέτηση της αρχής της οικονομίας της δίκης, δεν παρίσταται λυσιτελής εν προκειμένω η παραπομπή της υπό κρίση αίτησης, κατά το μέρος αυτό, προς εξέταση στο αρμόδιο προς εκδίκαση της αίτησης αναθεωρήσεως Τμήμα. Και τούτο, δοθέντος ότι η επιρροή της εν λόγω ποινικής απόφασης στην κρινόμενη υπόθεση, σε σχέση ιδίως με την υποκειμενική συμπεριφορά του αρχικώς αναιρεσειόντος και τις συνέπειες των τελεσθεισών από τον ίδιο δημοσιονομικών παραβάσεων, θα εκτιμηθεί, σε συνάφεια με τις παραδοχές του Δικαστηρίου επί της βασιμότητας του εκτιθέμενου στις σκέψεις 36 και 37 που ακολουθούν πρόσθετου λόγου αναίρεσης, σε επόμενο στάδιο, κατά την εξέταση της έφεσης του αρχικώς αναιρεσειόντος στο πλαίσιο του ελέγχου της τήρησης εν προκειμένω της συνταγματικής αρχής της αναλογικότητας (βλ. κατωτέρω σκ. 51-52, 57, 60-62).

36. Με το πρώτο σκέλος του πρόσθετου λόγου αναίρεσης προβάλλεται εσφαλμένη ερμηνεία και πλημμελής εφαρμογή από το δικάσαν Τμήμα της συνταγματικής αρχής της αναλογικότητας, καθόσον με την πληττόμενη απόφαση κρίθηκε ότι η αρχή αυτή εφαρμόζεται μόνο επί τυπικού ελλείμματος, ενώ, κατ' ορθή ερμηνεία και εφαρμογή της εν λόγω αρχής, θα έπρεπε να γίνει δεκτό ότι η τήρησή της εξετάζεται από το Δικαστήριο σε κάθε περίπτωση, ανεξαρτήτως του ουσιαστικού ή τυπικού χαρακτήρα του ελλείμματος. Στο πλαίσιο αυτό, κατά τον

συνεχίζοντα τη δίκη κληρονόμο του αρχικώς αναιρεσειόντος, πρέπει να συνεκτιμηθεί από το Δικαστήριο: i) ότι ο ίδιος, ως μοναδικός κληρονόμος του καταλογισθέντος, ο οποίος και επωμίζεται πλέον το βάρος του καταλογισμού, δεν είχε καμία σχέση με τις φερόμενες δημοσιονομικές παρατυπίες, ii) το δυσανάλογο ύψος του καταλογισθέντος ποσού σε σχέση με την προσωπική και οικογενειακή του κατάσταση, ως κληρονόμου του υπόχρεου σε καταλογισμό, δεδομένου ότι τα συνολικά εισοδήματά του κατά το φορολογικό έτος 2020, όπως αυτά προκύπτουν από την οικεία πράξη διοικητικού προσδιορισμού φόρου, ανήλθαν σε 19.334,19 ευρώ, προερχόμενα από τη σύνταξη που λαμβάνει, η οποία είναι και η μοναδική πηγή εισοδημάτων του, iii) ότι ο ήδη αποβιώσας πατέρας του ενήργησε με καλή πίστη και με γνώμονα το δημόσιο συμφέρον για την ομαλή διεξαγωγή των αγώνων, ενόψει ιδίως των ασφυκτικών χρονικών περιθωρίων που είχαν τεθεί για την προετοιμασία τους, iv) ότι ο καταλογισμός επιβλήθηκε μετά την πάροδο 19 ετών από τη δημιουργία του ελλείμματος, στα όρια της παραγραφής, v) ότι το επίμαχο έλλειμμα ουδόλως σχετίζεται με προσπορισμό ιδίου οικονομικού οφέλους και vi) ότι με την προαναφερόμενη αμετάκλητη ποινική απόφαση (βλ. σκ. 29) ο ήδη αποβιώσας πατέρας του κρίθηκε αθώος για όλες τις πλημμελείς διαχειριστικές πράξεις που του αποδόθηκαν. Δεδομένου δε ότι ο καταλογισμός με το συνολικό ποσό των επίδικων ελλειμμάτων (1.819.953,05 ευρώ) παρίσταται ιδιαίτερα επαχθής, όπως υποστηρίζει, ζητεί την ακύρωσή του, άλλως τη μείωση του ποσού αυτού, με βάση την αρχή της αναλογικότητας.

37. Με το δεύτερο σκέλος του ίδιου λόγου προβάλλεται ότι η προσβαλλόμενη απόφαση στερείται νόμιμης βάσης, καθόσον διέλαβε ανεπαρκείς αιτιολογίες αναφορικά με τον ουσιαστικό χαρακτήρα του ελλείμματος κατά τα αναφερόμενα στη σκέψη 17 επιμέρους κονδύλια, ζήτημα το οποίο ασκεί ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης, καθώς συναρτάται με την εγκυρότητα του καταλογισμού σε σχέση με την αρχή της αναλογικότητας. Ειδικότερα, κατά τον συνεχίζοντα τη δίκη κληρονόμο του αρχικώς αναιρεσειόντος, το έλλειμμα κατά τα συγκεκριμένα ποσά χαρακτηρίζεται από την αναιρεσιβαλλομένη ως ουσιαστικό, αν και οι διαπιστωθείσες ως προς αυτά πλημμέλειες αφορούν, σύμφωνα με τις ουσιαστικές παραδοχές της, αποκλειστικά στη μη τήρηση των τυπικών διατυπώσεων καταβολής των σχετικών δαπανών, όπως έλλειψη εγκριτικής απόφασης της Κ.Ο.Ε. ή/και δικαιολογητικών (τα οποία πιθανώς δεν ανευρέθησαν στους ογκοδέστατους φακέλους των οικονομικών στοιχείων), χωρίς περαιτέρω να αμφισβητείται η υποχρεωτικότητα της καταβολής τους ή να διαπιστώνεται η επέλευση, εξαιτίας των πλημμελειών αυτών, πραγματικής ζημίας στην επίμαχη διαχείριση, υπό την έννοια της μη παροχής της εργασίας για την οποία καταβλήθηκε η σχετική αμοιβή, ή της μη διενέργειας των μετακινήσεων για τις οποίες καταβλήθηκαν οι σχετικές δαπάνες, κατά περίπτωση.

38. Στο σημείο αυτό, επιβάλλεται η υπενθύμιση ότι ως διαχειριστικό έλλειμμα, κατά την έννοια των διατάξεων των άρθρων 27 του Οργανισμού του

Ελεγκτικού Συνεδρίου [π.δ. 774/1980 (Α' 189) - βλ. επίσης άρθρο 46 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο (ν. 4129/2013, Α' 52) και ήδη άρθρο 141 του ν. 4820/2021 (Α' 130)] και 56 του ν. 2362/1995 «Περί Δημοσίου Λογιστικού, ελέγχου των δαπανών του Κράτους και άλλες διατάξεις» (Α' 247), όπως ίσχυαν κατά τα κρίσιμα εν προκειμένω οικονομικά έτη 1995-1998, νοείται τόσο το ουσιαστικό, ήτοι το πραγματικό, το οποίο συνεπάγεται ισόποση ζημία στην οικεία διαχείριση, όσο και το τυπικό, η δημιουργία του οποίου οφείλεται αποκλειστικά σε τυπικές παραλείψεις, οι οποίες λαμβάνουν χώρα είτε κατά τη διαδικασία που προηγείται της διενέργειας των δαπανών είτε κατά τη διαδικασία που έπεται και αφορά στην εκκαθάριση και εντολή πληρωμής τους. Η ύπαρξη του τελευταίου δεν αντικρίζει ισόποση ζημία της οικείας χρηματικής διαχείρισης, δεδομένου ότι οι δαπάνες διατέθηκαν για τη θεραπεία των αναγκών και την επίτευξη των σκοπών του φορέα που προβλέπονται στον νόμο (πρβλ. ΕλΣυν Ολ. 2014/2020, 2073, 1929/2018, 1808/2014, 4314/2013).

39. Στο άρθρο 25 παρ. 1 του Συντάγματος ορίζονται τα εξής: «Τα δικαιώματα του ανθρώπου ως ατόμου και ως μέλους του κοινωνικού συνόλου και η αρχή του κοινωνικού κράτους δικαίου τελούν υπό την εγγύηση του Κράτους. Όλα τα κρατικά όργανα υποχρεούνται να διασφαλίζουν την ανεμπόδιστη και αποτελεσματική άσκησή τους. Τα δικαιώματα αυτά ισχύουν και στις σχέσεις μεταξύ ιδιωτών στις οποίες προσιδιάζουν. Οι κάθε είδους περιορισμοί που μπορούν κατά το Σύνταγμα να επιβληθούν στα δικαιώματα αυτά πρέπει να προβλέπονται είτε απευθείας από το Σύνταγμα είτε από τον νόμο, εφόσον υπάρχει επιφύλαξη υπέρ αυτού και να σέβονται την αρχή της αναλογικότητας».

40. Από τη διάταξη που παρατέθηκε στην προηγούμενη σκέψη, συνάγεται ότι η αρχή της αναλογικότητας λαμβάνεται υπόψη για την ερμηνεία και εφαρμογή οποιουδήποτε κανόνα δικαίου και εφαρμόζεται στους κάθε είδους περιορισμούς που μπορεί να επιβληθούν στα δικαιώματα του ανθρώπου ως ατόμου και ως μέλους του κοινωνικού συνόλου, όπως είναι και το δικαίωμα στην περιουσία. Επομένως, ο καταλογισμός εις βάρος των δημοσιονομικώς υπευθύνων για την αναπλήρωση του προκληθέντος στη δημόσια διαχείριση ελλείμματος, ως μέτρο που πλήττει το δικαίωμα στην περιουσία του καταλογιζομένου, δεν συνδέεται αναγκαίως και αρρήκτως με το ύψος του διαπιστωθέντος ελλείμματος (ΕλΣυν Ολ. 1824/2019, 1929/2018), αλλά υπόκειται στην αρχή της αναλογικότητας, που απαιτεί για την επιβολή του να τηρείται μια δίκαιη ισορροπία μεταξύ αφενός του σκοπού δημοσίου συμφέροντος της αποκατάστασης της δημόσιας διαχείρισης και αφετέρου της προστασίας των περιουσιακών δικαιωμάτων του καταλογιζομένου, ώστε να μην υφίσταται δυσανάλογη και υπερβολική επιβάρυνση (ΕλΣυν Ολ. 788/2022, 2121/2021).

41. Υπό το φως των ανωτέρω, το Δικαστήριο κρίνει ότι το δικάσαν Τμήμα όφειλε, ερμηνεύοντας κατά το Σύνταγμα τους λόγους έφεσης σχετικά με τη νομιμότητα του επιβληθέντος εις βάρος του αρχικώς αναιρεσειόντος

καταλογισμού, να προβεί ειδικώς σε έλεγχο, με βάση την αρχή της αναλογικότητας, αν ο καταλογισμός με το συνολικό ποσό των δαπανών (1.819.953,05 ευρώ), οι οποίες κρίθηκαν κατά τα ανωτέρω (βλ. σκ. 17-19) μη νόμιμες, μη νομιμοποιητέες και εν τέλει καταλογιστέες (βλ. όμως την αναφερόμενη στη σκέψη 17 υπό στοιχ. ζ' δαπάνη για την καταβολή αμοιβής συμβούλου, ποσού 18.351,39 ευρώ, η οποία, σύμφωνα με όσα έγιναν δεκτά στη σκέψη 26 της παρούσας, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της ως άνω νομιμοποιητικής διάταξης του ν./2014), τελεί σε εύλογη σχέση αναλογίας με τις κατά τα ανωτέρω κρίσιμες για τον προσδιορισμό του ύψους του παραμέτρου και είτε να διαλάβει ειδική κρίση ως προς την τήρηση της αρχής αυτής, είτε, στην αντίθετη περίπτωση, να προβεί σε επιμέτρηση του καταλογισθέντος ποσού στο αναγκαίο κατά την κρίση του μέτρο, λαμβάνοντας υπόψη πρόσφορα προς τούτο κριτήρια, όπως είναι η βαρύτητα της δημοσιονομικής παράβασης και οι συνέπειές της, το εύρος της απόκλισης της συμπεριφοράς του υπαιτίου από τη δημοσιονομική νομιμότητα, ο βαθμός υπαιτιότητάς του και η επερχόμενη εξαιτίας του καταλογισμού βλάβη της περιουσίας του καταλογιζομένου (ΕλΣυν Ολ. 788/2022, 2121/2021).

42. Συνακόλουθα, κατά τα βασίμως προβαλλόμενα με το πρώτο σκέλος του πρόσθετου λόγου αναίρεσης, η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, κατά το μέρος που έκρινε νόμιμο τον εις βάρος του αρχικώς αναιρεσειόντος καταλογισμό με το συνολικό ποσό των ως άνω επιμέρους δαπανών, χωρίς περαιτέρω έρευνα της τήρησης της δίκαιης ισορροπίας μεταξύ των περιουσιακών δικαιωμάτων του και της αποκατάστασης του προκληθέντος, μεταξύ άλλων, διά των πλημμελών ενεργειών του, ελλείμματος, έσφαλε ως προς την ερμηνεία και εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας.

43. Κατόπιν των ανωτέρω, η κρινόμενη αίτηση πρέπει να γίνει δεκτή για τους λόγους που εκτίθενται στις σκέψεις 26 και 42 και να αναιρεθεί η προσβαλλόμενη απόφαση του VI Τμήματος για εσφαλμένη ερμηνεία και πλημμελή εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 45 του ν./2014, καθώς και της αρχής της αναλογικότητας, κατά τα αντίστοιχα σκέλη.

44. Το Δικαστήριο επισημαίνει ότι στο παρόν στάδιο παρέλκει η εξέταση του δεύτερου σκέλους του πρόσθετου λόγου αναίρεσης, καθόσον, μετά την αναίρεση της προσβαλλόμενης απόφασης για εσφαλμένη ερμηνεία και πλημμελή εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας, ο ουσιαστικός ή μη χαρακτήρας των ελλειμμάτων που αντιστοιχούν στις ως άνω επιμέρους μη νόμιμες δαπάνες, θα κριθεί κατά την εξέταση της έφεσης του αρχικώς αναιρεσειόντος στο πλαίσιο του ελέγχου της τήρησης εν προκειμένω της εν λόγω συνταγματικής αρχής.

45. Μετά την παραδοχή της αιτήσεως αναιρέσεως, πρέπει να διαταχθεί η επιστροφή στον συνεχίζοντα τη δίκη κληρονόμο του αρχικώς αναιρεσειόντος του παραβόλου που κατατέθηκε για την άσκησή της (άρθρο 310 παρ. 1 του ν. 4700/2020).

46. Μετά την αναίρεση της πληττόμενης απόφασης, η υπόθεση, η οποία δεν χρήζει διερεύνησης κατά το πραγματικό της μέρος, πρέπει να διακρατηθεί και να δικαστεί στην ουσία από την Ολομέλεια, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 176 παρ. 2 του ν. 4700/2020.

47. Δοθέντος ότι, σύμφωνα με τα γενόμενα δεκτά στη σκέψη 26 της παρούσας, ως προς την αναφερόμενη στη σκέψη 17 υπό στοιχ. ζ' δαπάνη για την καταβολή αμοιβής συμβούλου, ποσού 18.351,39 ευρώ, συντρέχουν οι προϋποθέσεις της διάταξης του άρθρου 45 του ν./2014 για τη νομιμοποίησή της, ο επίδικος καταλογισμός δεν παρίσταται νόμιμος και πρέπει να ακυρωθεί κατά το κεφάλαιο αυτό.

48. Περαιτέρω, το Δικαστήριο για τον έλεγχο της τήρησης των συνταγματικών αρχών της αναλογικότητας και της δίκαιης ισορροπίας οφείλει να σταθμίσει τα ειδικότερα δεδομένα της υπόθεσης με βάση όσα κριτήρια αναφέρονται στη σκέψη 41, και να μην επιτρέψει ποσό καταλογισμού πέραν του οποίου διαρρηγνύεται η δίκαιη ισορροπία μεταξύ του σκοπού που επιδιώκεται με τον καταλογισμό και των περιουσιακών δικαιωμάτων του καταλογιζομένου.

49. Στο πλαίσιο αυτό, επιβάλλεται η υπενθύμιση ότι το Τμήμα που εξέδωσε την πληττόμενη απόφαση έκρινε ότι για δαπάνες συνολικού ποσού 8.259.449,72 ευρώ έπρεπε να αρθεί, ως προς τα αντίστοιχα κεφάλαια, ο επιβληθείς εις βάρος του εκκαλούντος και ήδη αρχικώς αναιρεσειόντος καταλογισμός, κατ' εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας, αφού συνεκτίμησε, μεταξύ άλλων, τα εξής δεδομένα της υπόθεσης: (i) την υπαιτιότητα του εκκαλούντος και ήδη αρχικώς αναιρεσειόντος, η οποία, κατά την κρίση του Τμήματος, εξικνείτο μέχρι του βαθμού της ελαφράς αμέλειας, αφού τόσο ο ίδιος όσο και τα λοιπά μέλη της Κ.Ο.Ε. ενήργησαν με γνώμονα το δημόσιο συμφέρον και την ανάγκη διασφάλισης της ομαλής διεξαγωγής του Πρωταθλήματος, χωρίς να υποκρύπτεται κανενός είδους σκοπιμότητα να προσπορίσουν ίδια οικονομικά οφέλη, (ii) την εν γένει δυσκολία, κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας, σχεδιασμού και προετοιμασίας ενός αθλητικού γεγονότος ανάλογου βεληνεκούς, (iii) τις ειδικές συνθήκες δημιουργίας του ελλείμματος, ιδίως τη διεξαγωγή του Παγκοσμίου Πρωταθλήματος Στίβου με τον ελάχιστο διαθέσιμο χρόνο (μόλις 2 έτη) που είχε η χώρα για την προετοιμασία του σε σχέση με τον συνήθη προβλεπόμενο για ανάλογα γεγονότα χρόνο των 5 ετών και (iv) το γεγονός ότι ενδεχόμενη μη επιτυχής διοργάνωσή του θα έθετε υπό διακινδύνευση τη διεκδίκηση των Αγώνων, δοθέντος ότι η επιτυχής έκβαση του Πρωταθλήματος αποτελούσε πρόκριμα για την ανάληψή τους (βλ. σκ. 16). Το Δικαστήριο εκτιμά ότι, ως εκ της φύσεως και της γενικότητας των σχετικών διαπιστώσεων, η εμβέλεια των ανωτέρω παραδοχών του Τμήματος δεν περιορίζεται στις συγκεκριμένες μόνο δαπάνες, για τις οποίες ήρθη με βάση την ανωτέρω συνταγματική αρχή ο καταλογισμός, αλλά τουναντίον εκτείνεται στο σύνολο των μη νόμιμων δαπανών

που αντιστοιχούν στο επίμαχο έλλειμμα, όπως το ποσό αυτού διαμορφώθηκε με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση σε 1.819.953,05 ευρώ.

50. Συναφώς, επισημαίνεται ότι με την προαναφερόμενη Πράξη του Β' Κλιμακίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου καταλογίστηκε εις βάρος του εκκαλούντος και ήδη αρχικώς αναιρεσεύοντος το κεφάλαιο μόνο του συνολικού ελλείμματος (10.553.536,15 ευρώ) και όχι και οι αντιστοιχούσες σε αυτό προσαυξήσεις, η επιβολή των οποίων προϋποθέτει τη συνδρομή δόλου ή βαρείας αμέλειας στο πρόσωπο του καταλογιζομένου (βλ. άρθρα 27 παρ. 3 του π.δ/τος 774/1980 και 46 παρ. 3 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο).

51. Στο πλαίσιο αυτό, επιβάλλεται επίσης η υπενθύμιση ότι, σύμφωνα με όσα εκτίθενται στο αναιρετήριο και δεν αμφισβητήθηκαν από το αντίδικο Ελληνικό Δημόσιο, το ποινικό δικαστήριο κήρυξε αθώο τον εκκαλούντα και ήδη αρχικώς αναιρεσεύοντα για το αδίκημα της απιστίας στην υπηρεσία, δεχόμενο, μεταξύ άλλων, ότι από το γεγονός ότι ο ανωτέρω, ως Γενικός Διευθυντής του «.....», ενήργησε εκτός της δοθείσας σε αυτόν εξουσιοδότησης, εκτελώντας, παράλληλα προς την επίσημη, και εξωκαταστατική διαχείριση, δεν συνάγεται ότι αυτός, πραγματοποιώντας τις σχετικές δαπάνες, ζημίωσε με βεβαιότητα το Δημόσιο, αφού ουδόλως απεδείχθη ότι το προσωπικό ή οι εταιρείες που έλαβαν τις σχετικές αμοιβές, δεν παρείχαν ανάλογης αξίας υπηρεσίες ή προϊόντα, κατά περίπτωση, ούτε ότι μεταξύ αυτού και των ως άνω αμειφθέντων υπήρχε κάποια ιδιαίτερη σχέση που να τους συνδέει, ώστε να προκύπτει με βεβαιότητα πρόθεσή του να ωφελήσει τρίτους. Και ναι μεν τα ως άνω γενόμενα δεκτά από το ποινικό δικαστήριο αφορούν μέρος μόνο του επίδικου καταλογισμού, δοθέντος ότι ως προς τις λοιπές δαπάνες έπαυσε οριστικά η ποινική δίωξη λόγω παραγραφής (βλ. σκ. 38), πλην, κατά την εκτίμηση του Δικαστηρίου, οι παραδοχές αυτές, αν και δεν αποτυπώνουν πλήρως, λόγω του περιορισμένου κατά τα ανωτέρω εύρους των διαχειριστικών πράξεων που καταλαμβάνουν, σκιαγραφούν πάντως σε μεγάλο βαθμό τη φυσιογνωμία της επίδικης υπόθεσης στο σύνολό της, ως μη συνδεόμενης με διαπιστωθείσα αρμοδίως αξιόποινη συμπεριφορά του εκκαλούντος και ήδη αρχικώς αναιρεσεύοντος.

52. Ενόψει αυτών, κατά την έρευνα της τήρησης της δίκαιης ισορροπίας μεταξύ των περιουσιακών δικαιωμάτων του ως άνω καταλογισθέντος και της αποκατάστασης του προκληθέντος δια των πλημμελών ενεργειών του ελλείμματος, όπως αυτό έχει ήδη διαμορφωθεί κατά τα γενόμενα δεκτά στη σκέψη 50 στο ποσό των (1.819.953,05 - 18.351,39) 1.801.601,66 ευρώ, το Δικαστήριο δεν μπορεί, παρά να θέσει ως βάση της κρίσης του τις ανωτέρω παραδοχές της αναιρεσιβαλλομένης τόσο ως προς τον βαθμό υπαιτιότητας του εκκαλούντος και ήδη αρχικώς αναιρεσεύοντος, συνιστάμενο σε αυτόν της ελαφράς αμέλειας, αποκλεισμένης οιασδήποτε ποινικά ύποπτης δράσης αυτού, όσο και ως προς τις ειδικές συνθήκες, και δη τα ασφυκτικά χρονικά πλαίσια και τις εν γένει δυσκολίες, υπό τις οποίες εκδηλώθηκε η μη κανονική διαχειριστική συμπεριφορά του.

53. Ωστόσο, ανεξαρτήτως όσων έγιναν δεκτά στην προηγούμενη σκέψη, όσον αφορά, ειδικότερα, στην αναφερόμενη στη σκέψη 17 υπό στοιχ. ε' δαπάνη, συνολικού ποσού 34.795,92 ευρώ, για την καταβολή αποζημίωσης απόλυσης σε μέλη των Επιτροπών του «.....», κατόπιν εικονικής καταγγελίας από τον εκκαλούντα και ήδη αρχικώς αναιρεσεύοντα των οικείων εργασιακών συμβάσεων, συμπεριλαμβανομένης και της δικής του, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι δεν μπορεί να αχθεί σε άρση ή έστω μείωση, κατά το αντίστοιχο κεφάλαιο, του ποσού του επίδικου καταλογισμού, για τους λόγους που αναφέρονται στις σκέψεις 54 και 55 που ακολουθούν.

54. Με το ως άνω άρθρο 4 του ν./1996, με το οποίο αντικαταστάθηκε το άρθρο 86 του ν./1991, ορίστηκαν, μεταξύ άλλων, και τα ακόλουθα: «1. (...) 3. Το απασχολούμενο στις Επιτροπές προσωπικό απολύεται χωρίς αποζημίωση, όταν λήξει το έργο των Επιτροπών. Με απόφαση του αρμόδιου για τον αθλητισμό Υπουργού, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση των Επιτροπών, καθορίζεται ο αριθμός του αναγκαίου για την εκκαθάριση προσωπικού. Το προσωπικό αυτό απολύεται, χωρίς αποζημίωση, όταν τελειώσει η εκκαθάριση».

55. Κατά την κρίση του Δικαστηρίου, αναφορικά με το συγκεκριμένο κεφάλαιο του επίδικου καταλογισμού, δεν διαταράσσεται η τήρηση της δίκαιης ισορροπίας μεταξύ των περιουσιακών δικαιωμάτων του ως άνω καταλογισθέντος και της αποκατάστασης του προκληθέντος δια των πλημμελών ενεργειών του ελλείμματος. Τούτο δε, κατόπιν συνεκτίμησης: (i) της ιδιαίτερης βαρύτητας της συγκεκριμένης δημοσιονομικής παράβασης, στην οποία υπέπεσε ο εκκαλών και ήδη αρχικώς αναιρεσεύων, (ii) της σαφήνειας της σχετικής ρύθμισης (άρθρο 4 παρ. 3 του ν./1996), η οποία όριζε ρητά ότι το απασχολούμενο στις Επιτροπές προσωπικό απολύεται χωρίς αποζημίωση, όταν λήξει το έργο αυτών και (iii) του επελθόντος δημοσιονομικού αποτελέσματος, καθόσον δεν καταλείπεται αμφιβολία στο Δικαστήριο ως προς τον ουσιαστικό χαρακτήρα του ελλείμματος εν προκειμένω, δοθέντος ότι η διενέργεια της συγκεκριμένης δαπάνης, παρά τη ρητώς προβλεπόμενη στο οικείο νομοθετικό πλαίσιο σχετική απαγόρευση, δεν τελεί σε λειτουργική σχέση με τους σκοπούς του «.....».

56. Περαιτέρω, ως προς τον έλεγχο της τήρησης της συνταγματικής αρχής της αναλογικότητας αναφορικά με τον καταλογισμό του εκκαλούντος και ήδη αρχικώς αναιρεσεύοντος για τη διενέργεια των λοιπών δαπανών (βλ. σκ. 17 υπό στοιχ. α' έως δ' και στ'), συνολικού ποσού (1.801.601,66 - 34.795,92) 1.766.805,74 ευρώ, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι από τη δημιουργία των αντίστοιχων ελλειμμάτων κατά τα έτη 1995 έως 1998 μέχρι την έκδοση της ανωτέρω καταλογιστικής Πράξης το έτος 2016 παρήλθε ιδιαίτερος μεγάλο χρονικό διάστημα. Το Δικαστήριο δίνει ιδιαίτερη έμφαση στο γεγονός ότι με την Πράξη αυτή ηγέρθη στην ουσία μία παρωχημένη πλέον αξίωση του Δημοσίου εις βάρος του εκκαλούντος και ήδη αρχικώς αναιρεσεύοντος, στα όρια σχεδόν της γενικής εικοσαετούς παραγραφής του άρθρου 249 ΑΚ, η οποία και ίσχυε κατά τον

κρίσιμο χρόνο (ΕΛΣυν Ολ. 2000/2020), με αποτέλεσμα να βρεθεί αυτός σε μειονεκτική θέση ως προς την αποτελεσματική άσκηση των σχετικών δικαιωμάτων άμυνάς του. Και τούτο, λόγω της εγγενούς, κατά την κοινή πείρα, δυσχέρειας εξεύρεσης κρίσιμων αποδεικτικών μέσων μετά την παρέλευση τόσο μακρού χρόνου από την τέλεση των αποδιδόμενων σε αυτόν δημοσιονομικών παραβάσεων και μάλιστα σε σχέση με μία διαχείριση τέτοιου μεγέθους, όπως αυτού της συγκεκριμένης αθλητικής διοργάνωσης. Στο πνεύμα αυτό, άλλωστε, και ο νομοθέτης, εμφορούμενος, μεταξύ άλλων, από την αρχή της ασφάλειας δικαίου, ενόψει και της σοβαρότητας των οικονομικών επιπτώσεων που μπορούν να έχουν για τους ενδιαφερομένους οι διατάξεις που αφορούν στον καταλογισμό διαχειριστικών ελλειμμάτων, με τη διάταξη του άρθρου 39 του ν. 4509/2017 (Α' 201) θέσπισε σχετικώς νέα ειδική παραγραφή, περιορίζοντας τον χρόνο αυτής σε 10 έτη, προκειμένου εντός ευλόγου χρόνου να εκκαθαρίζονται οι σχετικές αξιώσεις των δημοσίων φορέων και να εκδίδονται οι οικείες καταλογιστικές πράξεις (βλ. σχετ. αιτιολογική έκθεση).

57. Στο σημείο αυτό, το Δικαστήριο, λαμβάνοντας υπόψη όσα εκτίθενται στο αναιρετήριο σε σχέση με το ποινικό σκέλος της υπόθεσης και δεν αμφισβητήθηκαν από το αντίδικο Ελληνικό Δημόσιο, παρατηρεί επίσης ότι η πάροδος ιδιαιτέρως μακρού χρόνου από την τέλεση των αποδιδόμενων στον εκκαλούντα και ήδη αρχικώς αναιρεσείοντα αξιόποινων πράξεων μέχρι την έκδοση της ανωτέρω/2018 απόφασης του Γ' Τριμελούς Εφετείου Κακουργημάτων (βλ. σκ. 29) είχε ως αποτέλεσμα να μην εκφέρει αυτό τελικά κρίση επί της ουσίας για το μεγαλύτερο μέρος των πράξεων αυτών, δοθέντος ότι το αξιόποινό τους είχε ήδη εξαλειφθεί λόγω παραγραφής (βλ. σκ. 38). Κατά την εκτίμηση του Δικαστηρίου, το γεγονός αυτό, σε συνάφεια και με όσα έγιναν δεκτά στην προηγούμενη σκέψη, συνετέλεσε στην έτι περαιτέρω αποδυνάμωση της αποδεικτικής δυνατότητας και της σχετικής επιχειρηματολογίας του εκκαλούντος και ήδη αρχικώς αναιρεσείοντος, σε σχέση ιδίως με τη φύση των επίμαχων ελλειμμάτων, στο πλαίσιο της υπό κρίση δημοσιονομικής διαφοράς.

58. Περαιτέρω, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι στο ειδικό νομοθετικό πλαίσιο που διείπε τη λειτουργία του νομικού προσώπου «.....», δεν προβλεπόταν συγκεκριμένη τυπική διαδικασία σχετικά με τη βεβαίωση της πραγματικής εκτέλεσης εργασιών, παροχής υπηρεσιών κ.λπ., την οποία, άλλωστε, δεν προκύπτει ότι ο εκκαλών και ήδη αρχικώς αναιρεσείων ήταν ο ίδιος αρμόδιος να διαπιστώσει, ενόψει του ότι, όπως επισημάνθηκε και από το δικάσαν Τμήμα, στις οικείες υπουργικές αποφάσεις δεν είχαν καθορισθεί τα ακριβή καθήκοντα του Γενικού Διευθυντή (βλ. σκ. 11 της παρούσας). Συναφώς, επιβάλλεται η υπενθύμιση ότι το νομοθετικό αυτό πλαίσιο αφορούσε στην ίδρυση και λειτουργία ενός ν.π.ι.δ. με ειδικό σκοπό, ήτοι την οργάνωση και διεξαγωγή του συγκεκριμένου Πρωταθλήματος, καθώς και οικονομική αυτοτέλεια, στο πλαίσιο της οποίας, άλλωστε, πέραν της κρατικής χρηματοδότησης, διέθετε και ίδιους πόρους (πρβλ.

ΕλΣυν Ολ. 177/2022), διεπόμενο κατ' αρχήν από το ιδιωτικό δίκαιο, χωρίς να υπόκειται στην αυστηρή τήρηση των κανόνων του δημοσίου λογιστικού (βλ. σκ. 6). Οι παράγοντες δε αυτοί θα μπορούσαν, κατά την κρίση του Δικαστηρίου, να δημιουργήσουν εύλογες αμφιβολίες στους δημοσιονομικώς υπευθύνους ως προς το εφαρμοστέο νομοθετικό καθεστώς σχετικά με τη διενέργεια των οικείων δαπανών (πρβλ. ΕλΣυν Ολ. 1315/2021).

59. Στο σημείο αυτό, επιβάλλεται επίσης η υπενθύμιση ότι, με βάση τις πραγματικές παραδοχές του δικάσαντος Τμήματος, η εκκαθάριση και εντολή πληρωμής του συνόλου των επίμαχων δαπανών από τον εκκαλούντα και ήδη αρχικώς αναιρεσείοντα στηρίχθηκε σε όλες τις περιπτώσεις στην ύπαρξη νομίμων δικαιολογητικών, ήτοι παραστατικών (τιμολογίων, αποδείξεων) που είχαν εκδώσει οι αντισυμβαλλόμενοι της Κ.Ο.Ε. για την πληρωμή τους, καθώς και καταστάσεων απασχόλησης προσωπικού (μισθοδοτικών) και εξόδων κίνησης, σίτισης και παράστασης, κατά περίπτωση, τα οποία και υπέγραψε (βλ. σκ. 18).

60. Τέλος, το Δικαστήριο, στηριζόμενο στις αναφερόμενες στην προηγούμενη σκέψη πραγματικές παραδοχές του δικάσαντος Τμήματος και λαμβάνοντας επιπλέον υπόψη τους προβαλλομένους στα δικόγραφα τόσο της έφεσης όσο και της αιτήσεως αναιρέσεως και των προσθέτων λόγων ισχυρισμούς περί τυπικών μόνο παραβάσεων κατά τη διεξαγωγή της οικείας διαχείρισης, οι οποίοι δεν έχουν αμφισβητηθεί από το αντίδικο Ελληνικό Δημόσιο, αλλά και, κατά κύριο λόγο, την εν γένει φυσιογνωμία της υπόθεσης, όπως αυτή αναλύεται στις σκέψεις 49 έως 52 και 56 έως 58 που προηγήθηκαν (βλ. όμως σκ. 53 έως 55 σχετικά με τη δαπάνη για την καταβολή αποζημίωσης απόλυσης σε μέλη των Επιτροπών του «.....»), καταλήγει ότι, παρά τα περί του αντιθέτου κριθέντα από το δικάσαν Τμήμα, δεν προκύπτει ότι εν προκειμένω με τη διενέργεια των επίμαχων μη νόμιμων δαπανών, συνολικού ποσού 1.766.805,74 ευρώ, προκλήθηκε πραγματική ζημία στη διαχείριση του νομικού προσώπου «.....». Αντιθέτως, υπό το πρίσμα των ανωτέρω, και ανεξαρτήτως της διαπιστωθείσας από τον έλεγχο μη τήρησης σχετικώς της νόμιμης διαδικασίας, ελλείπει των απαιτούμενων εγκριτικών της διενέργειας των δαπανών αποφάσεων και των σχετικών βεβαιώσεων εκτέλεσης των αρμοδίων οργάνων, το Δικαστήριο εκτιμά πάντως ότι και οι δαπάνες αυτές διενεργήθηκαν για την εξυπηρέτηση των σκοπών του Παγκοσμίου Πρωταθλήματος. Τούτο δε, καθόσον, σε συνάρτηση και με όσα έγιναν ήδη δεκτά σχετικά με τα ασφυκτικά χρονικά περιθώρια και τις εν γένει δυσκολίες που είχαν να αντιμετωπίσουν οι διοργανωτές του, οι εν λόγω δαπάνες συνέχονταν με την εκτέλεση εργασιών, την παροχή υπηρεσιών και την πραγματοποίηση μετακινήσεων προσωπικού, κατά περίπτωση, αναγκαίων για την έγκαιρη και ομαλή διεξαγωγή του. Κατά την κρίση του Δικαστηρίου, η καταβολή άλλωστε των ως άνω αμοιβών και αποζημιώσεων στο προσωπικό όλων των εμπλεκομένων στη διεξαγωγή του Πρωταθλήματος φορέων συνιστούσε, κατά την κοινή πείρα, κίνητρο για την εντατικοποίηση των προσπαθειών του συνόλου των

εργαζομένων για την εκτέλεση του εν λόγω απαιτητικού έργου, η καθυστέρηση υλοποίησης του οποίου και η τυχόν μη επιτυχής εκτέλεσή του θα είχε επιζήμιες συνέπειες ως προς την επίτευξη του υψίστης εθνικής σημασίας στόχου της ανάληψης των Αγώνων

61. Υπό τις ειδικές περιστάσεις της υπόθεσης, ο καταλογισμός εις βάρος του εκκαλούντος και ήδη αρχικώς αναιρεσειόντος με το ποσό των 1.766.805,74 ευρώ, το οποίο αντιστοιχεί στο συνολικό ποσό των ελλειμμάτων που δημιουργήθηκαν από τη διενέργεια των αναφερομένων στη σκέψη 17 υπό στοιχ. α΄ έως δ΄ και στ΄ δαπανών, δεν συνάδει με την αρχή της αναλογικότητας, καθόσον δεν τελεί σε εύλογη σχέση αναλογίας με τον επιδιωκόμενο σκοπό.

62. Συνακόλουθα, ο καταλογισμός εις βάρος του εκκαλούντος και ήδη αρχικώς αναιρεσειόντος για την ανωτέρω αιτία ποσού που υπερβαίνει αυτό των 20.000 ευρώ, διαρρηγνύει τη δίκαιη ισορροπία μεταξύ του σκοπού που επιδιώκεται με τον καταλογισμό και των περιουσιακών δικαιωμάτων του καταλογιζομένου. Τούτο δε, ύστερα από στάθμιση των εξής δεδομένων της υπόθεσης: (i) Της παρόδου ιδιαιτέρως μακρού χρόνου από τη δημιουργία των ελλειμμάτων μέχρι την έκδοση της επίμαχης καταλογιστικής Πράξης. (ii) Του υπέρογκου ύψους του καταλογισμού, ο οποίος δύναται κατ' αντικειμενική κρίση να προκαλέσει ιδιαίτερη βλάβη στην περιουσία του προσώπου που καταλογίζεται. (iii) Της βαρύτητας των δημοσιονομικών παραβάσεων, οι οποίες δεν προέκυψε ότι είχαν ουσιαστικό χαρακτήρα, καθώς και των συνθηκών τέλεσής τους, οι οποίες και σηματοδοτούν τη λειτουργική σύνδεση των επίμαχων δαπανών με τους σκοπούς του «.....». (iv) Της ασάφειας, ως εκ της νομικής φύσεως του εν λόγω νομικού προσώπου, του οικείου νομικού πλαισίου, σε σχέση ιδίως με την ύπαρξη ή μη υποχρέωσης, καθώς και τον τρόπο διαπίστωσης του πραγματικού χαρακτήρα των δαπανών πριν από την εκκαθάριση και εντολή πληρωμής τους. (v) Του βαθμού υπαιτιότητας του εκκαλούντος και ήδη αρχικώς αναιρεσειόντος, ο οποίος, σε κάθε περίπτωση, δεν ενήργησε με πρόθεση προσπορισμού οιοδήποτε οικονομικού οφέλους στον ίδιο ή τρίτο, αλλά καλόπιστα με σκοπό την εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος. Και (vi) Του επελθόντος δημοσιονομικού αποτελέσματος, καθόσον δεν προέκυψε η πρόκληση πραγματικής ζημίας στη διαχείριση του ως άνω νομικού προσώπου.

63. Στο σημείο αυτό, ωστόσο, επιβάλλεται η υπενθύμιση ότι, σύμφωνα με το άρθρο 1710 ΑΚ, «κατά το θάνατο του προσώπου η περιουσία του ως σύνολο (κληρονομιά) περιέρχεται από το νόμο ή από διαθήκη σε ένα ή περισσότερα πρόσωπα (κληρονόμοι)». Επομένως, στον κληρονόμο μεταβιβάζεται και το παθητικό της περιουσίας του κληρονομούμενου, δηλαδή οι υποχρεώσεις και τα χρέη αυτού και δη τα μη προσωποπαγή, όπως αυτά που απορρέουν από την έκδοση καταλογιστικής πράξης εις βάρος του συνεπεία δημιουργίας ελλείμματος σε δημόσια διαχείριση, και αυτός υπεισέρχεται στη θέση του κληρονομούμενου.

64. Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο, λαμβάνοντας υπόψη ότι εν προκειμένω το οικονομικό βάρος της υποχρέωσης αποκατάστασης του επίδικου διαχειριστικού

ελλείμματος έχει ήδη περιέλθει στον κληρονόμο και συνεχίζοντα τη δίκη υιό του εκκαλούντος και ήδη αρχικώς αναιρεσειόντος, θεωρεί επιβεβλημένο τον έλεγχο της τήρησης των συνταγματικών αρχών της αναλογικότητας και της δίκαιης ισορροπίας και ως προς αυτόν, σε ένα δεύτερο επίπεδο. Και τούτο, ανεξαρτήτως του ότι ο ανωτέρω αποδέχθηκε την επαχθείσα σε αυτόν κληρονομία με το ευεργέτημα της επ' ωφελεία απογραφής, καθόσον η εν λόγω κληρονομία, αν και χωριστή, σε σχέση με την ατομική του περιουσία, ομάδα, έως το ενεργητικό της οποίας και μόνο ευθύνεται για τις υποχρεώσεις της κληρονομίας, δεν παύει να συνιστά και αυτή δική του περιουσία (άρθρα 1904, 1905 ΑΚ).

65. Υπό το πρίσμα αυτό, το Δικαστήριο, προσδίδοντας ιδιαίτερη βαρύτητα στο γεγονός ότι από τα γενόμενα δεκτά από την αναιρεσιβαλλομένη δεν προκύπτει ότι ο συνεχίζων τη δίκη κληρονόμος του εκκαλούντος και ήδη αρχικώς αναιρεσειόντος είχε αναμειχθεί καθ' οιονδήποτε τρόπο στην «εξωκαταστατική» διαχείριση που διενήργησε ο δικαιούχος του δημοσιονομικώς υπεύθυνος ή ότι γνώριζε έστω τις διαχειριστικές του αυτές ενέργειες, οι οποίες συνετέλεσαν στη δημιουργία του επίμαχου ελλείμματος, εκτιμά ότι ο επίδικος καταλογισμός, ακόμη και αν το αρχικό ποσό αυτού, υπό τις ως άνω ειδικές περιστάσεις που αφορούν στο πρόσωπο του εκκαλούντος και ήδη αρχικώς αναιρεσειόντος, περιορισθεί στο ποσό των 54.795,92 (34.795,92 + 20.000) ευρώ, δεν επιτυγχάνει μια δίκαιη ισορροπία μεταξύ του σκοπού που επιδιώκεται με αυτόν και των περιουσιακών δικαιωμάτων του κληρονόμου του καταλογισθέντος, από τον οποίο και θα αναζητηθεί εν τέλει, στο πλαίσιο εκτέλεσης της εκκαλούμενης καταλογιστικής Πράξης, το σημαντικό, κατά την κοινή πείρα, αυτό ποσό.

66. Ενόψει αυτών, και συνεκτιμώντας, κατά τη στάθμιση της τήρησης της συνταγματικής αρχής της αναλογικότητας, επιπλέον ότι, ως προς τη δαπάνη, ποσού 34.795,92 ευρώ, για την καταβολή αποζημίωσης απόλυσης σε μέλη των Επιτροπών του «.....» ειδικότερα, από τα γενόμενα δεκτά από την αναιρεσιβαλλομένη δεν προκύπτει ότι στην κληρονομιαία περιουσία του εκκαλούντος και ήδη αρχικώς αναιρεσειόντος εισήχθησαν άλλα, πέραν της αποζημίωσης που ίδιος έλαβε για την αιτία αυτή (12.618,27 ευρώ), ποσά που να σχετίζονται με το επίδικο έλλειμμα, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι ο καταλογισμός ποσού που υπερβαίνει το 75% του προαναφερόμενου ποσού διαρρηγνύει τη δίκαιη ισορροπία μεταξύ του σκοπού που επιδιώκεται με αυτόν και των περιουσιακών δικαιωμάτων του κληρονόμου του καταλογισθέντος και, ως εκ τούτου, το ποσό αυτό πρέπει να μειωθεί σε 26.096,94 ευρώ.

67. Μειοψήφησε η Σύμβουλος Νικολέτα Ρένεση κατά την άποψη της οποίας στις περιπτώσεις καταλογισμού ελλειμμάτων, η ιδιότητα του κληρονόμου ως κατά τεκμήριο μη συνεχόμενη με τη δημιουργία του ελλείμματος που διαπιστώνεται στη διαχείριση του οικείου (κρατικού εν ευρεία εννοία) φορέα και με τις εν γένει συνθήκες πρόκλησής του, δεν μπορεί να συνεκτιμηθεί με βάση την αρχή της αναλογικότητας για τον περιορισμό του ύψους του τελικώς καταλογιστέου ποσού.

Τούτο διότι λόγω του πραγματοπαγούς χαρακτήρα της συγκεκριμένης οφειλής, η ιδιότητα του κληρονόμου επιφέρει μόνο την αντικατάσταση του προσώπου του πληρωτή, ο οποίος μετά τον θάνατο του δημοσιονομικώς υπευθύνου, από τη συμπεριφορά και τις ενέργειες του οποίου δημιουργήθηκε, καθίσταται εκ του νόμου (ως εξ αδιαθέτου ή εκ διαθήκης κληρονόμος) υπόχρεος για τη χρηματική αποκατάσταση (εξόφληση) του συγκεκριμένου ελλείμματος. Για τον λόγο αυτό, η όποια αμφισβήτηση του κατά τα ανωτέρω οικονομικού βάρους, το οποίο γεννήθηκε σε χρόνο προγενέστερο από εκείνον της επαγωγής της κληρονομηθείσας περιουσίας, πρέπει να αφορά σε στοιχεία και ισχυρισμούς που και ο δικαιούχος του κληρονόμου, αν ήταν στη ζωή, θα μπορούσε να προβάλλει για το ύψος του καταλογιζόμενου ποσού ως προς την τήρηση των αρχών της αναλογικότητας και της δίκαιης ισορροπίας. Προς τούτο, ο κληρονόμος δεν μπορεί αμφισβητώντας το ύψος του προς εξόφληση χρέους του δικαιούχου του να προβάλλει ως λόγο εύλογης προσαρμογής του ύψους του ή απαλλαγής του από την υποχρέωση επιστροφής του ποσού αυτού την ιδιότητά του ως κληρονόμου ή ότι ο ίδιος ατομικά δε διαθέτει επαρκή οικονομικά μέσα ή ότι δεν ενεπλάκη στην ελεγχόμενη διαχείριση και στη δημιουργία του ελλείμματος, δοθέντος ότι το πραγματικό των αιτιάσεων αυτών αφορά αποκλειστικά στη δυνατότητα του ίδιου του κληρονόμου ατομικά να εξοφλήσει το σχετικό χρέος και δεν ανάγεται στον χρόνο και τις συνθήκες δημιουργίας του διαπιστωθέντος ελλείμματος. Πολλώ δε μάλλον ο εν λόγω κληρονόμος, διάδοχος του δημοσιονομικού χρέους, δεν μπορεί να προβάλλει τις ανωτέρω αιτιάσεις όταν, κάνοντας χρήση του κατά τις διατάξεις του κληρονομικού δικαίου ευεργετήματος της απογραφής (ΑΚ 1902 επ.), έχει επιτύχει να αποτρέψει την ικανοποίηση της απαίτησης του υπέρ ου ο καταλογισμός φορέα από την ατομική του περιουσία. Η γνώμη όμως αυτή δεν εκράτησε.

68. Κατά την ειδικότερη γνώμη των Συμβούλων Αικατερίνης Μποκώρου και Βασιλικής Πέππα, στην προκειμένη περίπτωση που ο θάνατος του εκκαλούντος επήλθε μετά την έκδοση της απόφασης του Τμήματος, ο δε συνεχίζων τη δίκη κληρονόμος του αποδέχθηκε την κληρονομία του πατρός του με το ευεργέτημα της απογραφής (άρθρα 1901, 1902, 1904, 1905 και 1907 του Αστικού Κώδικα), ουδείς λόγος μείωσης, που να αφορά το πρόσωπο του κληρονόμου, του αναφερόμενου στις σκέψεις 17 υπό στοιχ. ε' και 56 ποσού των 34.795,92 ευρώ υφίσταται, καθόσον ο υπέρ ου ο καταλογισμός φορέας θα ικανοποιηθεί αποκλειστικά από την (συνιστώσα χωριστή ομάδα) κληρονομία, του κληρονόμου ευθυνομένου για τις υποχρεώσεις αυτής μόνο μέχρι του ενεργητικού της και μόνο με τα στοιχεία του ενεργητικού της.

69. Κατόπιν αυτών, η ένδικη έφεση πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτή, να μεταρρυθμιστεί η προσβαλλόμενη καταλογιστική Πράξη και το ποσό του καταλογισμού να περιορισθεί στο ποσό, πέραν του οποίου κατά τα ανωτέρω διαρρηγνύεται η δίκαιη ισορροπία, ήτοι στο ποσό των (26.096,94 + 20.000) 46.096,94 ευρώ.

70. Κατά τη γνώμη των Συμβούλων Αικατερίνης Μποκόρου και Βασιλικής Πέππα, το ποσό του καταλογισμού πρέπει να περιορισθεί σε (34.795,92 + 20.000 =>) 54.795,92 ευρώ.

71. Μετά την εν μέρει παραδοχή της έφεσης, πρέπει, κατ' εκτίμηση των περιστάσεων, να διαταχθεί η απόδοση στον συνεχίζοντα τη δίκη κληρονόμο του αρχικώς εκκαλούντος του παραβόλου που κατατέθηκε για την άσκησή της (άρθρο 310 παρ. 2 του ν. 4700/2020)

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται την από 15.5.2019 (ΑΒΔ/2019) αίτηση αναιρέσεως του ήδη αποβιώσαντος του και τους πρόσθετους λόγους αυτής.

Αναιρεί την/2019 απόφαση του VI Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Διατάσσει την απόδοση στον συνεχίζοντα τη δίκη κληρονόμο του αποβιώσαντος αναιρεσειόντος του κατατεθέντος για την άσκηση της αιτήσεως αναιρέσεως παραβόλου.

Διακρατεί και δικάζει την υπόθεση.

Δέχεται εν μέρει την από 10.2.2017 (ΑΒΔ/2017) έφεση του μεταποβιώσαντος αναιρεσειόντος κατά της/2016 καταλογιστικής Πράξης του Β' Κλιμακίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Μεταρρυθμίζει ως προς αυτόν την/2016 Πράξη του Β' Κλιμακίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Περιορίζει το καταλογισθέν εις βάρος του ποσό σε 46.096,94 ευρώ.

Διατάσσει την απόδοση στον συνεχίζοντα τη δίκη κληρονόμο του αποβιώσαντος αναιρεσειόντος του κατατεθέντος για την άσκηση της έφεσης παραβόλου.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε σε τηλεδιάσκεψη στις 27 Μαΐου 2022, κατ' εφαρμογή του άρθρου 295 παρ. 2 του ν. 4700/2020.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ **Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ**
ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΑΡΜΑΣ **ΕΥΦΡΟΣΥΝΗ ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ**

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΕΛΕΝΗ ΑΥΓΟΥΣΤΟΓΛΟΥ

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση, στις 2 Οκτωβρίου 2023 (βλ. πρακτικό δημοσίευσης με όμοια ημερομηνία).

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ **Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ**
ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΑΡΜΑΣ **ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑΣΑΒΒΙΔΗΣ**